onbeş
günlük
işçi
gazetesi

GENEL-İŞ emek

Türkiye
genel
hizmetler
işçileri
sendikası
yayın
organıdır

YÜCEL YAMAN
KÜTÜPHANESİ

TÜSTAV

sıkıyönetim
İETT
grevini
durdurdu

HAK MÜCADELEMİZ BİTMEMİŞTİR

15 günün takvimi

11 ŞUBAT 1975 SALI

- Almanya'da işsiz Türk sayısı 55 bine yükseldi, 23 bin işçimiz yurda döndü.
- Dünya tekstil piyasasının bunalım içinde olduğu açıklandı, pamuk fiyatları yüzde 45 oranında düştü.
- Demirel: "Hükümet kurarak, ya da seçime giderek bunalımdan çıkılır" dedi.
- Rum yönetiminin Kıbrıs'la ilgili plânı Ankara'da olumsuz karşılandı.
- Yüksek Askeri Şûra, yayımladığı bildiride, "Milli birliğin her zamankinden daha fazla önem kazandığını" belirtti.

12 ŞUBAT 1975 ÇARŞAMBA

- Başbakan, gerekli silahın sağlanacağını, Kıbrıs'ta iyi jest bekleme sabrımızın azaldığını söyledi. Irmak: "Şartlar milli koalisyonu gerektiriyor" dedi.
- Ege'de araştırma yapmayan Norveç gemisinin sözleşmesi iptal edildi.
- Türkiye'nin NATO ile ilgili tedbirinde acele etmemesini isteyen Luns, soruna çözüm bulacağını bildirdi.
- CHP'li 17 parlamenter 141-142-163. maddelerin iptali için bir yasa önerisi verdi.
- Viranşehir olayları için Meclis araştırması açıldı.

13 ŞUBAT 1975 PERŞEMBE

- Kıbrıs Federe Türk Devleti ilân edildi. Rauf Denktaş Devlet Başkanlığına getirildi; yasama görevini 50 üyeli Kurucu Meclis yapacak.
- Norveç gemisinin bağlı olduğu şirketin Danışma Kurulu üyelerinden 14'ünün Amerikalı olduğu açıklandı.
- Ankara'da TÖB-DER'in afişlerine el konuldu, göz altına alınan 12 kişi serbest bırakıldı.
- İlk üç derece dışındaki memurların maaşları 180 - 315 lira yükseltiliyor.

14 ŞUBAT 1975 CUMA

- OECD'nin 1975 yılı tahminine göre, ücret ve fiyat artışları bu yıl da önlenemez.
- Türk-İş işçi memur ayırımı sağlanmadan kararname Meclis'ten geçerse, genel greve gidileceğini bildirdi.
- Kissinger, Kıbrıs Federe Türk Devletinin kuruluşunu "esefle" karşıladı.
- Şeker, kömür, elektrik fiyatlarıyla DDY taşıma ücretine zam yapılacağı açıklandı.
- Sağlık Bakanı: "Kürtaja değil, aile planlamasına önem verilmeli" dedi.

15 ŞUBAT 1975 CUMARTESİ

- Ödemiş'te 11 öğrenci yanarak öldü. Öğrenci Yurdunda çıkan yangında 15 liseli de yaralandı.
- TÖB-DER'in toplantıları saldırıya uğradı, öğretmenler dövüldü, bazı dükkanlar yağma edildi.
- Ecevit: "Devleti ele geçirmek isteyen bir azınlık isyan hareketine girişmiştir" dedi.
- Kaçakçılıkla suçlanan, çoğunluğu subay 8 Amerikalı gözaltına alındı.

16 ŞUBAT 1975 PAZAR

- Malatya'da çatışma oldu, bir kişi öldü. Hükümet, partileri eylemlere karşı ortak davranışa çağırdı.
- Ecevit, rejime yönelen tehlikenin kaynağına inilmesini istedi.
- Tokat olayı tanıkları; "Saldırganlar Komünist Ecevit, Başbuğ Türkeş diye bağırıyordu.."
- TÖB-DER'in İzmir'deki "Faşizm ve pahalılığa hayır" mitingi olaysız geçti.
- Bayar'ın önerileri gündeme alınmayınca, Bilgiççiler DP Parti Divanına katılmadı.

17 ŞUBAT 1975 PAZARTESİ

- TÖB-DER olayları ile ilgili tutuklu sayısı 25'e yükseldi, Tokat MHP İl Başkanı da gözaltına alındı.
- Ecevit: "Demokrasiyi yıkma tertiplerine giriştiler" dedi.
- Demirel: "Bütün bu tahrikler CHP'nin marifetidir" dedi.
- Yugoslavya Türkiye'ye silah ve malzeme satmak için öneride bulundu.
- Esenbel: "Amerikan üs ve tesislerini kaldırırız derken, blöf yapmıyoruz" dedi.
- Başkentte 11 kitabevi kanlı olayları protesto için dükkanlarını kapattılar.

18 ŞUBAT 1975 SALI

- Çeşitli illerde saldırı olayları ile ilgili olarak tutuklanan sanık sayısı 81'e ulaştı.
- TBMM lokantasında içki satışı yasaklandı. Meclis bahçesinde cami yapılması kararlaştırıldı.
- Esenbel, Ankara'nın Filistinlilerin haklarını tanıdığını FKÖ'ne bir mesajla bildirdi.
- CIA için Türkiye'deki bazı Amerikan dinleme üslerinin çok büyük önem taşıdığı bildirildi.

19 ŞUBAT 1975 ÇARŞAMBA

- Hükümet buhranının başlangıcından bu yana gıda maddeleri fiyatındaki, artış yüzde 59'a ulaştı.
- Başbakan Sadi Irmak, saldırı olaylarını "Milli facia" diye niteledi.
- Tekstil dalında grevlere karşı lokavtla 12.636 işçinin işine son verileceği açıklandı.
- Ankara'ya gelen BM Genel Sekreteri, Ege'de sismik araştırmaya girişilmesinin ertelenmesini istedi.

20 ŞUBAT 1975 PERŞEMBE

- Ecevit: "İktidar umudunu yitirenler, dikta rejimine bel bağladılar" dedi.
- Yurtsever Örgütü üyelerinin 8'er yıllık cezaları Yargıtay'da onaylanırken, Başsavcı ve bir üye karara karşı çıktı.
- Komandolar İnciraltı Öğrenci Yurdunu bastı.
- Akıl hastası 4 tehlikeli tutuklu Bakırköy'den kaçtı.
- Başbakan yeni zam ihtimaline ilişkin soruyu "Savunma giderleri ön plâna geçiyor" diye cevaplandırdı.

21 ŞUBAT 1975 CUMA

- CHP Adana Milletvekili Osman Çıtırık: "Cumhuriyet Savcılığı MHP'nin kapatılması için dava açmalıdır" dedi.
- Terhis edilen yedeksubay ve erlerin gerektiğinde 2 yıl beklemeksizin derhal askere alınabilecekleri açıklandı.
- İthal malı gazete kağıdı fiyatına yüzde 100 zam yapılıyor.
- Waldheim: "Kıbrıs'ta görüşmelerin tekrar başlaması barış için gereklidir" dedi.

22 ŞUBAT 1975 CUMARTESİ

- Anayasa Mahkemesi af yasasının 2. maddesi ile ilgili yeni iptal kararları verdi.
- Konya'daki TRT'ye protesto yürüyüşüne 800 kişi katıldı.
- Türkeş; atom bombası yapılmasını istedi.
- CHP Parti Meclisi bildiri yayınladı: "AP, iplerini karanlık akımların eline teslim etti."
- Konya Ticaret Lisesinde çatışma çıktı, yirmi öğrenci gözaltına alındı.
- AP: "CHP, TÖB-DER'in arkasındadır ve anarşik olayların planlayıcısıdır."

23 ŞUBAT 1975 PAZAR

- Erzincan'da CHP ve TÖB-DER binaları ile bazı dükkanlar tahrip edildi; 1 çocuk öldü, 40 yaralı var.
- Silah ve patlayıcı madde bulunan Ülkü Ocakları Eskişehir Şubesi kapatıldı.
- Yurdumuzda korunmaya muhtaç 240 bin çocuk olduğu açıklandı.
- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tekstil sanayii işkolunda uygulanacak lokavt ve grevleri yasakladı.
- CHP'li 7 İl Başkanına göre, saldırıları Cepheciler düzenledi.

24 ŞUBAT 1975 PAZARTESİ

- Erzincan'da tahrip edilen binalara, bozkurt bayrağı çekildi.
- Yunanistan'da Cuntacı subayların bir darbe girişimi bastırıldı.
- Seçim ittifakı için görüş birliğine varan Milliyetçi Cephe görev istiyor.
- Irmak ikili görüşmelerin Viyana'da yapılmasını olumlu karşıladı.
- Deniz Baykal, Erzincan Valisinin "Olayların çıkabileceğini düşünüyorduk, poliste izinleri kaldırdık" dediğini açıkladı. CHP, faşist saldırılar için halkı uyarma mitingleri düzenliyor.

GENEL-İŞ
TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI

TÜRKİYE
GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ
SENDİKASI
YAYIN ORGANIDIR

GENEL -İŞ Sendikası
adına sahibi
Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın
Müdürü
Ertan ANDAŞ

★☆★

Bu sayıdan sorumlu
Yazıişleri Müdürü
Erol SARAÇOĞLU

★☆★

GENEL -İŞ EMEK'in
bu sayısı
GENEL-İŞ
Basın Bürosunda
tertip edilmiş
Dizgi ve Filmler
7 GÜN
Offset tesislerinde
hazırlanmış ve
Tercüman
Gazetecilik ve Matbaacılık
A. Ş. Tesislerinde
basılmıştır.

★☆★

FOTOĞRAFLAR
Hasan MERT

GENEL-İŞ EMEK
Basın Ahlak Yasasına
uyar

İDAREHANE
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon: 17 54 59-17 52 67
YENİŞEHİR
ANKARA

★☆★

YIL: 9-SAYI: 237
FİYATI: 50 KURUŞ
BASILDIĞI TARİH
1 MART 1975

Kapak ve Grafikler:
GRAFİK STÜDYO S

GENEL-İŞ EMEK'in
bu sayısı
20 bin adet basılmıştır.

GENEL - İŞ EMEK

Ülkeyi nereye götürmek istiyorlar?

Son günlerde yoğunlaşan faşist saldırılar, rejimi tehdit etmektedir. Yurdun çeşitli bölgelerinde yurtsever halka saldıran, ilerici oldukları bilinen yurttaşları katleden, ilerici kuruluşların binalarını taşa tutup yağma eden yobazlar, belli ki, bir merkezden yönetilmektedirler.

Amaçları nedir, dersiniz?

Bu gibi çağdışı eylemlere girişen faşist saldırganların amaçları demokrasiyi işlemez hale getirmek, emelleri gibi kapkaranlık bir ülke yaratmaktır..Bu faşist saldırganlar çok iyi bilmelidirler ki, bu ülkenin yurtsever insanları küçük bir azınlığın kirli amaçlarına boyun eğmeyecek ve ülkenin karanlık içine sürüklenmesine izin vermeyecektir.

Yurdun dört bir yanında aynı zamanlarda başlatılan ve kanlı olaylara yol açan saldırılar karşısında ağzı kulaklarına varanlar, planlarını gerçekleştiremeye cekler. Hedefe erişemeyeceklerdir. Bu ülkenin insanları Atatürk ilkelerine bağlıdır ve bağlı kalacaktır. Atatürk devrimlerini yaşatacak ve onlara yenilerini ekleyecektir. 51 yıllık Cumhuriyet tarihimizde, geri bırakılmışlığımıza neden olanlar, yüz milyonun rahatça yaşayabileceği bu ülkenin, gelir kaynaklarını kapitalist ülkelere peşkeş çekerek, 40 milyon insanımızı açlığa, sefalete sürükleyenler şimdi de bu insanların özgürlüklerini ellerinden almak istemektedirler. Ama bunu, bu karanlık emellerini hiçbir zaman gerçekleştiremeyeceklerdir. Yüce Türk ulusu, özgürlüğüne gölge düşürmek isteyen hangi güç olursa olsun, üstesinden gelebilecek bilinçte ve azimdedir.

Sokaklarda kurşun sıkanladı, taşlarla, sopalarla, bıçaklarla kardeş vuranları kışkırtanlar, başları örtülü değil diye kadınlarımızı kovalatanlar, işçinin, köylünün, öğretmenin, dar ve sabit gelirli her vatandaşın dertlerini üleşenleri ve onları uyandıranları "komünist" diye suçlayanlar ve bütün bu olanlar karşısında sorumsuzca davrananlar, zamanı geldiğinde yaptıklarının faturasını ödeyeceklerdir.

Türk işçisi sabırlıdır. Ancak onun da sabrının bir sınırı vardır. Şimdilik olayları izlemekle yetinmektedir. Son damla bardağı taşırabilir ve işte o zaman Türk işçisi konuşmaya başlar... Dileyelim, ülkeyi karanlıklara sürüklemek isteyenler, zararın neresinden dönülürse kâr oradan başlar, deyimini anımsasınlar ve bardağı taşırmasınlar.

Bu ülke, birkaç tane kendini bilmezin değildir. Bu ülkenin ulusal sınırlarının çiziminde kanlarını dökenlerin çocukları, küçük bir mutlu azınlığın refahını sürdürmesi için daha fazla bekleyemez. Bu ülkenin gerçek sahiplerine kendi toprakları üzerinde rahat ve insanca bir yaşam olanağı tanımak istemeyen sadist ruhlu yaratıklara "dur" demenin zamanı gelmiştir. Ne var ki, ülkeyi karanlıklara sürüklemek isteyenler, bu dilden anlayacak gibi değiller.

Biz gene dileyelim ki, akıllarını başlarına devşirsinler. Yoksa yüce Türk ulusu ve onun bir parçası olan Türk işçisi onların anlayacağı dilden konuşmaya başlayacaktır.

Böyece biline...

Yorum

GREVİMİZ YASALDIR

SENDİKAMIZIN, İETT'de başlattığı grev, işveren ve onun işbirlikçisi olan sarı sendikacılar tarafından yasalara aykırı olarak yapılan bir grev olarak yansıtılmak istenmiştir kamuoyuna. Aslında yasalara aykırı hareket edenler işveren ve 25 seneden beri işçi haklarını masa başında satışa çıkaran sarı sendikacılardır.

Önce grevin etkisiz olduğunu söyleyen işveren, daha sonra grevin etkisi karşısında, yıllardan beri alışageldiği oyunlardan bir başkasını seçerek, grevin yasal olmadığını ileri sürmüştür. İşveren, yalan-yanlış beyanlarıyla denediği bu oyunla başarı bile sağlamıştır. Ne var ki, işverenin hevesi kursağında kalmış, sevinci ancak 24 saat sürebilmiştir. İşverenin, grevimizin yasalara aykırılığını öne sürerek başvurduğu İstanbul 4. İş Mahkemesinin aldığı tedbir kararı, Sendikamızın itirazı ile yeniden ele alınmış ve yapılan duruşmada grevimizin yasal olduğu tesbit edilerek, tedbir kararı, anılan mahkemece kaldırılmış ve grev yeniden başlamıştır.

İETT'de grev yapılamayacağı fikrinde olan işveren ve işbirlikçisi sarı sendika, grevin başlaması ile yukalandıkları titreme, Mahkemenin grevin yasal olduğunu ilân etmesiyle de yaprak dökümüne dönüşmüştür.

İETT Genel Müdürlüğünü babasının çiftliği gibi kullanmak isteyenler, ekmeklerini alın teri ile kazanan işçilerin, emeklerinin karşılığını vermekten kaçınmaktadırlar. Yasaları kendi çıkarları açısından yorumlayanlar, Devletin güvenlik kuvvetlerini bile kendi teminatları olarak görme alışkanlığından kurtulamamışlardır.

İŞÇİLER, emeklerinin karşılığını istedikleri zaman yasalara aykırı oluyor, işveren sarı sendikacılarla masa başı sözleşmesi yaparak, işçilerin emeklerinin karşılığını tam olarak vermediği zaman bu yasal oluyor'...İşte, işverenin anlayışı budur. Eğer, yasalar işverenden yana işlerse, o zaman yasalara saygılı olurlar. Olmaz böyle şey.

İETT'de sürdürülen grev, işvereni ve sarı sendikacıları köşeye sıkıştırdığı bir sırada, son kıpırdanışlarını yaparak Sıkıyönetim Komutanlığından grevin durdurulmasını istemişlerdir. Sıkıyönetim Komutanlığı ise sadece grevin etkinliğini gözönünde bulundurarak, grevi durdurmuştur. Yoksa, grevimizin yasal olmadığı için değil. Grevin etkinliği açıkça duyulmuştur. Ve grev etkili olduğu sürece amacına ulaşır. Bu durum ve İETT'de çalışan işçilerin yaşam kavgaları gözönüne alınsaydı, çare grevin durdurulmasında değil, işverenin işçi haklarını teslîminde aranırdı. Ama öyle olmamıştır. Köşeye sıkıştırılan işverenin ve sarı sendikacıların yalan-yanlış beyanlarıyla durdurulmuştur grev.

GÜN gelecek içinde bulunduğumuz koşullar normale dönecektir. Sıkıyönetim kalkacaktır. İşte o zaman İETT'de yarım kalan grevimiz yeniden başlayacak ve mutlu sona götürülecektir. GENEL-İŞ bugüne kadar hiçbir işini yarım bırakmamıştır, bundan böyle de bırakmayacaktır. İETT işçisinin hakları eninde sonunda mutlaka alınacak ve Türkiye'deki tüm belediye işçileri çatımız altında toplanmanın mutluluğuna erişecektir.

genel-iş emek

ABDULLAH BAŞTÜRK
(HER ADIM ÇALIŞANLAR İÇİN)

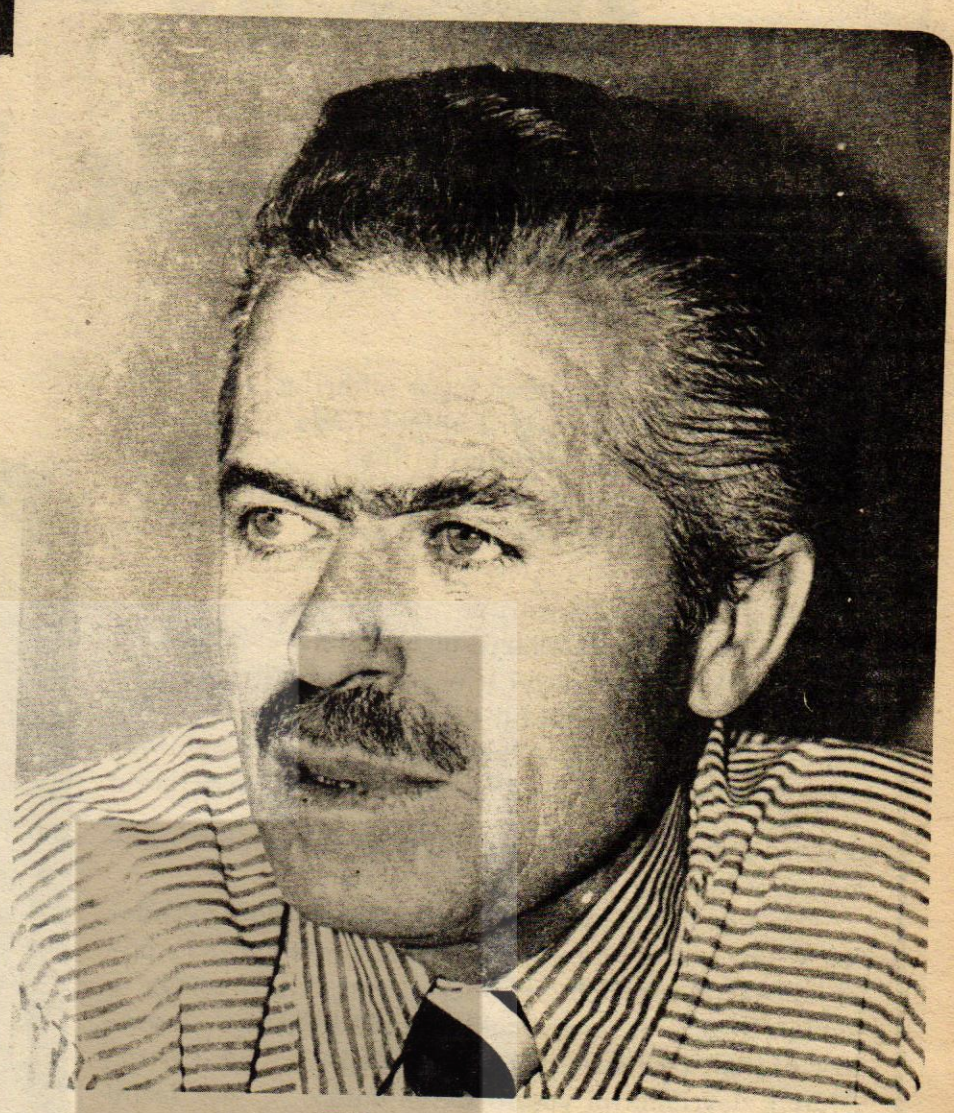

A.BAŞTÜRK:
«Sıkıyönetim, işçilerin Anayasal haklarını engelleme aracı haline düşürülmek istenmektedir»

SENDİKAMIZ GENEL BAŞKANI VE İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ABDULLAH BAŞTÜRK'ÜN CHP GRUBU ADINA, 1975 MALİ YILI ÇALIŞMA BAKANLIĞI BÜTÇESİ ÜZERİNE 21.2.1975 GÜNÜ YAPTIĞI KONUŞMA

«Sayın Başkan,

Sayın Milletvekilleri,

CHP Grubunun Çalışma Bakanlığı bütçesiyle ilgili görüşlerini ve eleştirilerini belirtmek için huzurunuzdayım.

Hepinizin bildiği gibi Çalışma Bakanlığı, 1946 yılında CHP'nin iktidarda olduğu bir dönemde kurulmuştur. 4841 sayılı yasayla kurulan bu Bakanlığın amaçları o zaman şöyle saptanmıştı:

"Çalışma hayatını düzenlemek, çalışanların yasama seviyesini yükseltmek, çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki ilişkileri düzenlemek, ülkedeki çalışma gücünü genel refahı artıracak biçimde verimli kılmak, tam çalışmayı ve sosyal güvenliği sağlamak...."

Bundan çeyrek yüzyıl öncesinin şartlarına göre oldukça ileri amaçları gerçekleştirmeyi öngören bu Bakanlık kabul etmek gerekir ki, kuruluşundan bu yana Türk çalışma hayatında önemli aşamaların gerçekleşmesini sağlamıştır. Ne var ki, 1946'dan bu yana çalışma hayatımızdaki köklü değişimler, gene partimizin iktidarda olduğu 1963 yılında çıkartılan Sendikalar Kanunu, Toplu Sözleşme ve Grev Kanunları, bu Bakanlığın amaç ve görevlerinin tek bir bakanlık bünyesinde gerçekleştirilmesini olanaksız hale sokmuştur.

Özellikle sosyal güvenlik sorunlarının kapsamının büyük gelişmeler göstermesi, sosyal güvenliği sağlama amacının Çalışma Bakanlığı amaçları ve görevleri arasından çıkartılıp, kurulacak yeni bir Bakanlık görevleri arasına sokulmasını gerektirmiştir. Bu kürsüden bundan iki yıl önce gene Çalışma Bakanlığı bütçesini CHP Grubu adına eleştirirken ileri sürdüğümüz bir önerinin yarım yamalak da olsa gerçekleşmesinden duyduğumuz memnuniyeti belirtmek isteriz. 1973 mali yılı bütçesini eleştirirken şöyle demiştik:

"Belirtmek istediğimiz bir husus da, sosyal güvenlik kurumlarının yönetimindeki dağınıklıktır. İlerde milli bir sosyal sigortaya, tüm vatandaşlarımızı kapsayan bir güvenlik sistemine gidilmeli, Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK, Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak örgütlenmelidir."

Anayasa ölçüleri içinde geçerliliği ve tutarlılığı bizce açıkça şüpheli olan Sadi Irmak Hükümetinin kuruluşu sırasında, henüz bir kuruluş yasası olmasa da, Çalışma Bakanlığı amaçları arasında olan sosyal güvenliği sağlama işini yeni kurulan bir Sosyal Güvenlik Bakanlığına aktarmış olmasını, olumlu bir adım saydığımızı belirtmek isteriz.

Çalışma Bakanlığı kuruluş amaçlarından ayrılarak, ayrı bir Bakanlık bünyesinde gerçekleştirilecek sosyal güvenlik konusundaki çalışma ve çabaların da en azından Çalışma Bakanlığı amaç ve görevleri kadar önemli olduğunu belirterek, eleştiri konumuz Bakanlığın kuruluş yasasıyla tesbit edilmiş belli başlı amaçlarını hatırlatmakta yarar vardır:

1-Çalışma Bakanlığı, sanayi, hizmetler ve tarım kesimini kapsayan tüm ekonomimizin ihtiyacı olan vasıflı işgücünü hazırlamak ve hizmet içi eğitimi vermek,

2-Ülkemizdeki istihdam politikasını yürütmek ve emeği pazarlamak...

Sözün kısası odur ki, Çalışma Bakanlığı önce Türkiye'de çalışma hayatı için gerekli nitelikte işgücü hazırlığı, sonra adaletli ve yasaların öngördüğü ilkeler içinde istihdam politikasını uygulamak gibi bir görev yüklenmiş bulunmaktadır.

Hatırlanacağı gibi, 1946'da kurulan ve zamanına göre ileri bir adım olan Çalışma Bakanlığının kurulması ve amaçlarının saptanması işi, Bakanlığın bu görevleri yerine getirici hukuki düzen kurulamadığı için 1963 yılına kadar yeterince ağırlık taşımamıştır.

Ne var ki, geride nice önemli yıllar kaldığı halde, Çalışma Bakanlığı işgücü hazırlığı, yani tarımda, sanayide, hizmetler kesiminde ihtiyacımız olan yeterli vasıfta insan gücü hazırlama konusunda hemen hiçbir girişimde bulunmamış ve sorumluluk almamıştır.

Oysa, yapılması gereken bütün bu hizmetler aslında Çalışma Bakanlığının yasal görevleridir. Çalışma Bakanlığı ise bu görevinin önemini bir türlü kavrayamamıştır. Buna karşılık, Çalışma Bakanlığının yaptığı tek iş, gerçekte kendisine pamuk ipliği ile bağlı ve şurdan burdan toplanan yardımlarla ayakta duran İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile ilkel bir işgücü arzı yapmaktan ibaret kalmaktadır. Bir de bu kurum yurt dışına gidecek işçilerin vizelerini yapma fonksiyonunu yürütmektedir. Bu işlemin bile ne ölçüde yetersiz ve yakınmalara yol açar durumda olduğu bellidir.

Çalışma Bakanlığı, istihdam görevini yerine getirecek biçimde yeniden örgütlenmelidir.

Sayın milletvekilleri,

CHP olarak Çalışma Bakanlığının ve çalışma hayatının nasıl düzenlenmesi gerektiği üzerinde bazı görüşlerimizi açıkça ortaya koymakta yarar görüyoruz.

1-Türk ekonomisinin sanayi, tarım ve hizmetler kesimlerinde, bu kesimlerin plan lanmış ihtiyaçlarını, planların istediği sayı, vasıf ve arz esnekliği içinde hazırlamak görevi, Çalışma Bakanlığının baş görevi olmalıdır. Bunun için de İş ve İşçi Bulma Kurumu ile Hizmet İçi Eğitim Daireleri, Bakanlık içinde yeniden örgütlenmeli, bu hizmetler bu örgütlerin kesin görevi olmalıdır.

Bu arada yıllardır sürüncemede kalmış, Çıraklık Kanunu da en kısa zamanda çıkarılmalı, keza Meclisimiz gündeminde olup, işçilerin sabırsızlıkla bekledikleri kıdem

tazminatları ile ilgili tasarı yasalaştırılmalıdır.

Gene Kapı ve Kalorifer işçilerinin konut, ücret, sosyal hakları ve çalışma koşullarını çağın gereklerine göre tanzim edecek yasa değişiklikleri kısa zamanda yapılmalıdır.

2-Çalışma Bakanlığının ikinci önemli görevi, pratikteki adıyla emek pazarlamasıdır. Yeni Bakanlık ve Planlama Teşkilatı, devlet, kamu ve özel sektör kesimi için belirli istihdam normları saptanmalıdır.

Kanımızca, ücret pazarlamasının ilk şartı olan asgari ücretler, toplu pazarlık özgürlüğünün ilkeleri içinde devletin, daha da doğrusu sorumlu kuruluş olan Çalışma Bakanlığının bünyesi içinde devamlı bir örgüte kavuşturulmalıdır.

Çalışma Bakanlığı bünyesinde sürekli yer alacak böylesi yasal bir örgüt, emeğin üretimdeki payını hesaplamak artık değerden ne kadarının kimler arasında bölüşüleceğini saptamak, ekonomik konjonktürleri izleyip belirli vasıflar için belirli değerler ölçümlemek gibi konularda sorumlu olmalıdır.

3-12 Mart sonrası ara rejiminde defalarca değiştirilen ve geriye doğru götürülmek istenen Anayasamızda, şeklen işçilerin özgür sendikacılık toplu sözleşme ve grev haklarına dokunulmamış gibi davranılmış, ya da buna açıktan cesaret edilememiş, ama beri yandan, dolaylı yollarla sermaye ve iş çevrelerinin isteklerine uygun tertiplere girişilmiştir. Bunun en tipik örneklerinden birisi, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği Dernekler Kanunudur. Bu Dernekler Yasası, sendikaların kamu oyu oluşturma ve işçilerini bilinçlendirme amacıyla toplantılar düzenlemesi ve bildiriler yayınlamasını kısıtlamıştı.

Öte yandan, Anayasada yapılan değişikliklerle, kamu kesiminde çalışanların sendika kurma hakları ellerinden alınmış, memur sendikaları ortadan kaldırılmış, sendika kurabilme olanağı olanlar da, dar çevreler içine sıkıştırılmıştır. İşçi nitelikli ve statülü çok kimse de 657 sayılı yasa kapsamına sokulmuş, ya da sokulmak istenmiştir.

İşveren çevrelerinin, sermaye kesiminin baskıları, günümüzün hükümetini de alabildiğine etkisi altında tutmaktadır. İşçi ücretlerine zam yaparsak hayat pahalılaşır, enflasyon olur, işletmeler zarara girer anlayışı, kasıtlı bir biçimde ortalıkta kol gezdirilmektedir. Ücret artışı ile üretim artışı arasında doğru orantılı bir ilişki bulunduğu gerçeği, 1963'ten bu yana bilimsel olarak saptanmıştır ama kısır görüşlü çıkar çevreleri en açık bilimsel gerçeklere bile sırt çevirmekten çekinmemektedirler.

Biz CHP'liler olarak, Türkiye'yi ister kapitalist, ister kapitalist olmayan modellerle kalkınmayı öneren tüm iktidarların, her şeyden önce sosyal adalet ilkesine uymak zorunda olduğuna inanmaktayız.

CHP Grubu olarak, daha önceleri de defalarca açıkladığımız gibi, kararımız ve politikamız şudur:

Ücret, sadece çalışanla çalıştıran arasında geçen bir pazarlık sorunu değildir. Bizce ücret:

Milli gelir dağılımındaki bozukluğu düzeltecek, adaletsizliği giderecek bir yeniden bölüşme aracıdır.

Ücret, üretim sonunda yaratılan değerden aslan payını sermaye sınıflarının elinde yoğunlaştırıp, ekonomik, sosyal ve siyasal egemenliklerini kurmak isteyenleri engelleyecek etkili bir terazidir.

Ücret, henüz örgütlenme demokratik hak ve özgürlüklerini kullanma olanağı bulamamış sosyal sınıf ve tabakaların devletin koruyucu kanatları altına alındığını belirleyen bir ölçüdür.

Ve nihayet ücret, sosyal barış içinde, birbirini sömürmeyen, refahtan herkesin adaletli biçimde payını aldığı demokratik bir toplum düzeni kurma politikasının en etkili metodudur.

Sayın Milletvekilleri,

Konuşmamıza son vermeden önce bir iki noktaya daha dikkatinizi çekmek istiyoruz.

274 ve 275 sayılı yasalardaki aksaklık ve eksiklikler süratle giderilmelidir. Geçmiş zaman içindeki uygulamalardan alınan derslerin ortaya çıkardığı aksaklık ve eksiklikleri iyi değerlendirmek zorundayız.

Sendika seçme konusunda belki en iyi değil ama en demokratik yol olan referandumu işler hale getirecek yasa değişikliği en kısa zamanda yapılmalıdır.

Devamı Sayfa 15 te

Yüzyıl işçi yüzyılı, ama...

Attilâ İLHAN

Ondokuzuncu yüzyılın sonu, kendisinden sonraki yüz yılı bir anlamda işçi sınıfının buyruğuna vermiştir: Bırakın bilimsel sosyalizmin işçi sınıfını düzenin baş değiştiricisi sayışını, çok daha önceden anarcho-sendikalistler üretimi gerçekleştirenlerin denetimi ellerinde tutması gerçeğini ortaya atmışlardır. Ortaya atmaları birşey değil, bunu bir siyasal tasarı, bir eylem programı haline getirmişlerdir. Demek ki tarihin akış sürecinde işçi sınıfına tam da şu yaşadığımız yüzyılda çok önemli sorumluluklar düşürüyordu.

Yirminci yüzyıl, başından başlayarak, işçi sınıfı için öngörülmüş sorumlulukların çeşitli yığın eylemleri, devrimler, hatta iktidarlar olarak oluştuğunu, somutlaştığını gördü. İlk işçi hükümeti olan Fransız Komüni gerici baskısına dayanamamış, yıkılmış gitmiş miydi; yüzyılın başında kendisine işçi devleti diyen üstelik yıkılıp da gitmeyen devletler kuruldu. Birinci İşçi Enternasyonalı'nı ikincisi, onu üçüncüsü izledi. Bugün dördüncü enternasyonala bağlı işçi partileri de vardır. Bu bakımdan bu yüzyıla işçi hareketleri yüzyılı demek, hiç de yanlış görünmüyor bana. Yoksa Hitler bile tam anlamıyla kapitalist, tam anlamıyla emekçi düşmanı olan partisine Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi adını verir miydi? Evet hem Nasyonal, hem sosyalist, hem de işçi.

Bugün işçi sınıfı, dünyanın iktidarda sayıldığı ülkelerinde bile, eski anarcho- sendikalistlerin umduğu ve kurduğu rüyayı gerçekleştirememiştir. Hiçbir yerde üretimin tam denetimi işçi sınıfının elinde değildir. Devrim aygıtının profesyonel politikacıları, devrim bürokrasisi araçların mülkiyetini toplumla mal etmiş, kontrolunu ise elinde tutmuştur. Bunun sonucunda işçinin bir sürü sosyal ve ekonomik hakka kavuştuğu, buna karşılık siyasal haklarını büsbütün yitirdiği görülüyor. Hele üretim üzerindeki etkisini, en fazla'. Kapitalist toplumlarda ise, durum daha ağır: işveren düzeni, bolluk toplumu modelini öylesine geliştiriyor, işçiyi tüketim düzeyinde öylesine doyurmaya(daha doğrusu doyurmamaya) itiyor ki, sendikaların amacı artık daha yeni toplu sözleşmeler ile daha çok ücret zammı almaktan ibarettir. Buna işçi sınıfının kapitalist düzene yamanması, onu değiştirmeyi değil, ondan pay almayı düşünmesi diyoruz.

Şimdi umut elektroniğin getirdiği yeni üretim biçiminden doğan yeni bir işçi sınıfında'.

Peki ya biz?

Türkiye'de de işçi sınıfı kendisine hala bu adı doğru dürüst verememektedir. Sınıf esası üzerine cemiyet kurma hakkı 1946'da tanınmış, ama bu tanımayı ciddiye alan sendikalar kısa sürede darmadağın edilerek, yerlerine son derece uysal, son derece bağımlı sendikalar kurulmuştur. Dışarıda Konfederasyonların büyük grevler, ciddi uyuşmazlıklar sonunda ele geçirdiği bazı önemli hakları bizde işçiler parmaklarını oynatmadan, yasal olanaklarla kazanmışlardır. Bu gerçi onların maddi durumlarını düzeltmek konusunda önemli bir aşama sayılabilir, ama sendikacılığı daha bu ilk adımda bir tüketim sendikacılığına dönüştürmüştür. Bunun etkileri bugün bile belli değil mi? En ilerici geçinen sendikaların, gericilikle suçladıklarına oranla yeni bir sendika idrakleri yoktur. Aynı toplu sözleşmenin biraz daha iyileşmesi için mücadeleyi, daha ilerici olmak sanırlar.

Oysa Türk işçisi, yirminci yüzyılın sonuna doğru, ekonomikle politiğin iç içe girdiğini, bu bakımdan politik çözümü olmayan ekonomik çözümlerin onu kurtaramayacağı kadar, ekonomik içeriğinden yoksun politik eylemlerin de, kurtaramayacağını iyice kafasına yatırmalıdır. Buysa sendikasını ve sendikacılığı bir sınıf değiştirme, bir bürokrat olma kapısı saymamasını, tam tersine en güçlü en sağlam ve geçerli bir var olma çabası diye almasını gerektirir.

Yanlış adım

İlhami SOYSAL

Son zamanlarda ortalıkta bir Halk Sektörüdür lafı aldı yürüdü. Şimdiye değin bilinen bir özel sektör vardı bir de kamu sektörü. Birkaç yıldır bu sektörlere bir de halk sektörü eklendi.

İşin asıl ilginç yanı da, bu sektörün açıkça kapitalizmden yana sağcı partilerce değil de, demokratik sol çizgide ve günün koşulları içinde geniş halk ve emekçi yığınlarının umudu olan bir parti tarafından ortaya atılıp savunulmasıdır.

Herşeyden önce halk sektörü nedir, bunu anlamaya çalışalım.

Kabaca yapılacak bir tanıma göre, halk sektörü ile amaçlanan şey toplumun çeşitli kesimlerinde ve kuruluşlarında kullanılmadan duran küçük tasarrufları, kapitalist ekonominin ihtiyaçları doğrultusunda derleyip toparlamak ve değerlendirmek ve kapitalizmin temeli olan mülkiyeti, çok yaygınmış gibi gösterip varlığının korunmasını sürdürmek...

Halk sektöründen amaçlanan şey budur...

Gene son yıllarda, adı çok edilen holding ya da halka açık şirket, hemşehri şirketleri gibi kurumlar var. Halk sektörünün çeşitlemeleri olan bu deyimlerle ne anlatılmak istenmektedir, bunları da kısaca tanımlayalım:

Holding, sınai ve ticari faaliyette bulunmak için devletleştirilmiş şirket agababası demektir. Yani, her şeyden önce kapitalist düzenin bir kuruluşudur bu holdingler. Bunların amacı, piyasada iş yapan çeşitli şirketlerin hisse senetlerini ele geçirmek, bunları denetim altına almak, piyasada egemen bir tekel kurmaktır. Holdingler ayrıca hisse senedi çıkararak, halkın elindeki ufak tefek tasarrufları da toplayıp, kendi amaçlarına yönelik sınai ve ticari faaliyetleri daha güçlü kuruluşlar olarak sürdürmek peşindedirler. Buzdolabından çamaşır makinasına, Murat otomobilden traktöre, kibritten Anadol otomobile ve aygaz likitgazı ambalajlamaktan bunu acentaları eliyle piyasaya sürmeye kadar bin bir alana el atmış olan ünlü zengin Vehbi Koç'un kurmuş olduğu Koç Holding, buna benzer bir başkası Hacı Ömer Holding, Eczacıbaşı Holding hep adlarını duyduğumuz bildiğimiz holdinglerdir.

Hemen görülebileceği gibi, holding denen nesneleri kuranlar, bu holdinglere adlarını verenler, büyük para babalarıdır. Piyasaya zaten hakim olan kimselerdir. Holding de bunların bu hakimiyetini daha çok arttırmak için icat ediimiş bir başka numaradır.

Halka açık şirketlere gelince:

Kuruluşları sırasında ya da daha sonra bir takım hisse senetlerini küçük küçük parçalara bölüp, diyelim ki, 500 liralık, 1000 liralık, 5000 liralık, 10000 liralık paylar halinde satışa çıkarmak ve böylece, halkın elinde, kefen parası, kara günler parası olarak birikmiş ufak tefek tasarrufları derleyip toplamak ve bunları o şirketin ticari ya da sınai amaçları için kullanmak için kurulmuş tuzağın adı da Halka Açık Şirkettir.

Halka açık şirkette, diyelim ki, bir iş adamının bir milyon lirası varsa, bir başkasının yarım milyon lirası, bir üçüncüsünün 250 bin lirası. Bunlar üçü sermayelerini birleştirip 1 milyon 750 bin liralık bir şirket kurmak yerine, eldeki paranın iki katı, üç buçuk milyon liralık bir şirket kurarlar ve aradaki bir milyon 750 bin lirayı küçük hisse senetleri halinde satışa çıkarırlar. Halka da derler ki: "Elindeki bin lirayı kara gün için saklayıp bankaya yatırırsan alacağın faiz bir yılda otuz lira. Oysa, bu para ile bizim şirketten hisse senedi alırsan, yıl sonunda kâr edersek, alacağın kâr haddi en azından yüz lira. Hem hisse senedin elinde olduğu için paran bir köşede duracak, hem kocaman bir şirkete ortak olmuş olacaksın, hem de bankadan aldığın faizden çok daha yüksek kâr elde edeceksin, getir bu parayla bizim hisse senedinden al'..."

Tabii ki, allı güllü iyiden akıl karıştıracak ilanlar, reklamlarla bu kampanya yürütüldü mü, binlerce küçük tasarruf sahibi, parasını evde yastık altında saklamaktan, ya da bankaya götürüp ufacık bir faiz karşılığı yatırmaktansa, gidip halka açık hisse senedini almayı tercih edecektir.

Bu tür halka açılma denen şey, asıl para babalarına ne mi kazandıracaktır ? Bir nebze de bunun üstünde duralım:

Bir kere, para babası, asıl kapitalist yani sermayedar halka açık şirket kurmakla, elindeki sermayeyi en azından iki katına çıkarmış olacaktır. Dolayısı ile çevireceği işin haçmi de iki katına çıkacaktır. Yatırım yapacaksa, 1 milyon 750 bin liralık bir yatırım yerine, üç buçuk milyonluk bir yatırım yapmak imkanına kavuşacaktır. Halbuki bu parayı halktan hisse senetleri karşılığı toplayacağına, bankalardan kredi alsa, ödeyeceği faiz en azından yüzde 18 olacaktır. Banka iki de bir borcunu öde diye sık boğaz edecektir. Oysa hisse senetleri halka satıldı mı, yüzde 10 kâr verilse bile, gene bankadan alınacak krediden yüzde 8 daha kârlı bir iş yapılmış olacaktır. Kaldı ki hisse senetleri sayesinde şirket en azından bir misli büyük bir şirket gibi gözükecektir. Sonra da hisse senedi alanlar, ufak ufak hisselerin sahipleri oldukları için, hiçbir zaman şirket yönetiminde, asıl büyük sermaye sahibinin işlerine karışmak imkanına sahip olmayacaklardır. Kapitalist işleri bildiği gibi çevirecek, zarar ederse, eh ne yapalım ticaret bu diyecek, zararı da bu hissedarlara bölüştürecektir. Sonra, hisse senedi almış binlerce halktan kişi, ellerinde hisse senedi var diye, kendilerini gerçekten bir şirketin, bir fabrikanın sahiplerinden saymak safdilliğinde bulunacaklar, aslında ise hisse senedinden başka hiçbirşeyin sahibi olmayacaklardır. Ama kağıt üzerinde kapitalizmin temeli olan mülkiyet yaygınlaşmış olacak, dolayısıyla mülkiyetin savunucuları da artacaktır.

Hemşehri şirketlere gelince:

Bunlar da aslında bir anlamda halka açık şirketlerdir. Ama daha çok ekmeğini kazanmak için yurt dışına gitmiş işçilerin dövizlerine göz dikmiş, açıkgözlerin kurdukları şirketlerdir.

Özellikle 1970'den beri, Türkiye ' de ticaretten sanayie doğru bir kayış vardır. Türkiye'nin sanayileşmesi, işçi sınıfı açısından yararlı ve iyi bir şeydir ama, ek kaynaklara gerek göstermektedir. Ek kaynaklarla birlikte de zaten bozuk olan sınıflar arası dengeyi daha çok bozmaktadır. Türk ekonomisinde egemen olan bu ekonomiyi kontrol eden büyük para babaları, sermayedarlar, holdinglerle, halka açık şirketlerle, halka açılıp ucuz para toplarken, Anadolu'daki orta tüccarı ve imalatçıyı yok etmektedirler. Aslında Anadolu'daki orta tüccar da bir tür aracı ve asalaktır. Bunlar, büyük şehirlerin büyük sermayedarları yüzünden gelirlerinin yok olduğunu görünce, yaşayabilmek için çare düşünmekte, biz de sanayi kuralım demekte ve hemşehri şirketlerin öncülüğünü yapmaktadırlar. Bunlar bölgecilik de yaparak, Almanya'daki işçilerden para toplamakta, "Memleketimize biz de bilmem ne fabrikası kuralım, hem memleket kalkınsın, hem biriken dövizler değerlensin, hem de yeni iş imkanları çıksın" diye, hemşehri-işçi şirketlerini körüklemektedirler. Derlenip toparlanan para ile gerçekten bir takım sanayi girişimlerine başlanmakta ama, plansızlık, programsızlık, bilgisizlik ve kaynak eksikliği çok kere bu şirketleri batırmaktadır.

İşte Halk Sektörü, bu noktada işe karışacağa benzemektedir. Halk Sektörü bünyesinde kurulacak bir Hayat Holding, bu tür hemşehri şirketlerinin kredi kaynağı olmayı, özel sektörün ihtiyaç duyduğu alt yapı yatırımlarını yapmayı, holding yatırımları ile özel sektöre yeni pazarlar açmayı, kâr garantisi sağlayarak holdinge katılan kurumların fonlarından kapitalizme yeni pazarlar sağlamayı, küçük tasarruf sahiplerine ve iş-

KORUTÜRK'ÜN BEKLEDİĞİ

Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk hükümet kurma görevini birisine vermek için acaba ne bekliyor?

Bunu bilmeyecek ne var? Elbette ki, eski Cumhurbaşkanlarından Celal Bayar'ın işini bitirmesini bekliyordur.

NOKTA

Sendikaların endüstriyel ortaklığı

Engin ÜNSAL

Ülkemizde sendikaların üretim ilişkilerine üretim araçlarının sahibi olarak girmeleri, bugüne kadar üzerinde hemen hemen hiç durulmamış bir konudur. Oysa ki, ülkenin gerçeklerini ve içinde bulunduğumuz ekonomik durumu derinlemesine incelediğimiz zaman sendikaların bu tür girişimlerinin artık kaçınılmaz olduğu sonucuna varmamız gerekecektir.

Bugün Türkiye'nin en önemli konularından birisinin istihdam konusu olduğu ortadadır. 1972 yılı sonu itibarı ile tarımda ve tarım dışı sektörde Türkiye'nin 1.6 milyon iş gücü fazlası vardır. Bu sayı başka bir deyişle ülkemizdeki işsizleri ifade etmektedir. Ülkemizdeki işsizlerin sayısı sadece bununla kalmamaktadır. Bu sayıya her yıl iş pazarına giren, yani çalışma yaşına gelen, kimseleri de eklemek zorundayız. Her yıl iş pazarına genç emeğin sayısı ülkede yılda 300.000'e ulaşmaktadır. Dünyanın karşı karşıya kaldığı enerji bunalımı nedeni ile yurt dışında bulunan işçilerin yurda geri dönmeleri olanağı, ülkenin işsizlik sorununu daha da ciddi bir düzeye çıkarmak eğilimini göstermektedir. Yurt dışında yaklaşık olarak 700.000 işçimizin çalıştığı düşünülürse, bunların önemli bir bölümünün geri dönmesi, Türkiye'deki işsizlerin sayısını önemli ölçüde arttıracak ve işsizlik sorunu birden bire ülkenin en önemli konusu haline gelecektir.

İşsizler ordusu böylesine kabarık olan bir ülkenin işsizlik sorununa birden çözüm bulması ve tam istihdamı gerçekleştirmesi elbette kolay değildir. Bu konunun çözümlenmesi köklü bir takım ekonomik tedbirlerin alınmasını ister istemez zorunlu kılacaktır ve bu arada sendikalara bu sorunun çözümlenmesinde bazı önemli görevler düşecektir.

Ülkemizde bugüne kadar yatırımlar sadece devlet ve özel teşebbüs ikilisi tarafından gerçekleştirilmiş ve sendikaların bu tür girişimleri düşünülmemiştir. Yukarıda da belirttiğimiz, artık sendikaların ülkenin ekonomik hayatında söz sahibi olma sırası gelmiştir. Burada önemli olan bunun nasıl sağlanacağı konusudur.

Kanımızca bu önemli konu, iki ayrı yönden ele alınabilir. Bunlardan birincisi sendikaların öncülüğünde anonim ortaklıklar kurmak ve bu ortaklıkların hisse senetlerini sadece işçilere ve sendikalara açık tutmaktır. Bu yoldan sağlanacak sermaye anonim şirketin yetkili kurullarının vereceği kararlar doğrultusunda yatırımlara yöneltilebilir.

Sadece sendikalara ve işçilere açık olacak anonim ortaklıkların kuruluşu konumuzla ilgili ve amacı sağlayacak bir girişimdir. Fakat sanırız sorunun önemi ve büyüklüğü karşısında yeterli değildir. Konuyu kökten çözümlemeye yönelik başka bir girişim, sendikaların zorunlu olarak bu yola götürülmesidir. Önermek istediğimiz konu şudur: Bugün ülkemizde sendikaların önemli gelir akışı vardır. Bu gelirin tasarruf edilebilen önemli bir kesimi gayrimenkul gibi üretken olmayan yatırımlara harcanmaktadır. Tasarruf edilemeyen başka önemli bir bölümü israf sayılabilecek konular için harcanmaktadır. Sendikaları harcamalarında daha dikkatli olmaya çağırmak ve 274 sayılı yasada yapılacak bir değişiklik ile sendikaları bir yatırım fonuna katkıda bulunmaya zorlamak.

274 sayılı yasada yapılacak değişiklik, sendika bütçelerinin belli bir bölümünü, örneğin yüzde 15'ini kurulacak bir yatırım fonuna yatırmalarını zorunlu hale getirirse sanırız çok kısa bir süre içinde sendikaların denetim ve yönetimindeki bir yatırım fonu, yapacağı yatırımlar için gerekli finansman kaynağını bulmuş olacaktır. Bu fon ve onun yöneticileri Devlet Planlama Teşkilatı ile sıkı bir işbirliği içinde ve devlet kredilerinden öncelikle yararlanarak, önceden saptanacak ilkelere uygun bir biçimde ve ülke gerçeklerini gözönünde tutarak toplumcu bir yatırım politikasını gerçekleştirebilir.

Böyle bir girişimin topluma ve sermayeyi sağlayan kaynaklara doğrudan ve dolaylı olarak sağlayabileceği yararlar sayısızdır. Bu girişim çeşitli amaçları birlikte gerçekleştirebilecektir. Herşeyden önce bu tür girişimle ülkenin kalkınmasına ve işsizlik sorununun çözümlenmesine önemli ölçüde yardımcı olunacaktır. Ardından özel girişimle yarışabilecek ve gerek fiat ve gerekse kalite yönünden tüketiciyi doyurabilecek, yeni bir sektörün doğması sağlanabilecektir. Belirli bir dönemin sonunda bu girişimin sağlayacağı kâr, ya yeni yatırımlara yöneltilebilir ya da sendikaların hizmet etmekle yükümlü olduğu işçi sınıfına yeni ve köklü sosyal hizmetler götürebilir gücün sahibi olacaktır. Örneğin bu yoldan sağlanacak gelir ile sendikalar üyelerine ek sosyal güvenlik sağlayabilir, emekli aylığına ek olarak yeni emekli ödenekleri verebilir, çalışan işçi ailelerinin çocukları için çocuk yuvaları kurabilir, işçi eğitimi için yeni eğitim merkezleri açabilir, işçilerin yıllık ücretli izinlerini parasız olarak geçirebilecekleri tatil köyleri kurabilir.

Önerdiğimiz bu konuya sendika yöneticilerimiz hem temsil ettikleri işçi sınıfının uzun süreli çıkarları açısından ve hem de ülke ekonomisinin çıkarları açısından ciddi olarak eğilmek zorundadırlar.

Sendikaların endüstriye ortak olarak girmeleri, üretim çalışmalarına üretim araçlarının sahipleri olarak katılmaları çağı başlamalıdır. Giderek bu girişim işçilerin kendi geleceklerini gerçekten kendi ellerine verecek ve işçiler için ekonomik özgürlük dönemi başlayacaktır.

YANLIŞ ADIM

çilere mülkiyet duygusu aşılayarak onların sınıf atlama eğilimlerini teşvik etmeyi, sendikaları da halk sektörü bünyesine katarak bağımsız işçi sınıfı politikasının güçlenmesini engellemeyi ve bu holdinglere katılacak sendikaları ellerinde yedek akçası bulunmaz duruma getirmeyi amaçlamaktadır.

Bütün bu anlattıklarımızın özünden çıkan şudur ki:

Halk Sektörü ve buna bağlı Hayat Holding, Türkiye'de kapitalist düzeni takviye etmek ve özellikle de Anadolu esnaf ve tüccarını büyük sermayeyle bütünleştirmek amacında bir girişimdir.

Devlet sermayesinin de, Etibank, Sümerbank, Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı, Türk Hava Yolları, İstanbul Petrol Rafinerisi, İş Bankasının 150'şer milyon lira ile, Emekli Sandığının 60 milyon lira ile katıldığı bu holdinge Türkiye 'nin en büyük iki işçi kuruluşu, Türk-İş ve Disk'in de 20'şer milyon lira ile katılma kararı almaları gerçekten ibret verici bir durumdur. Böylece işçi kuruluşları da Türkiye'de kapitalizmin güçlenmesi için gönüllü neferlik yapmaktadırlar

Adı pek güzel, pek şirin olan halk sektörü, aslında halkın, emekçinin sektörü değildir, olamaz da. Bu sektör CHP Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit 'in bir ara Milliyet Gazetesine verdiği bir demeçte belirttiği gibi, "Özel sektöre yeni bir boyut eklemek"tir. Dolayısıyla kapitalist sınıfa hizmet edecek bir sektördür. Halk sektörü deyimi, halkı aldatmak için sunulmuş bir horoz şekerine benzemektedir. Gerçekte bu sektör, kapitalizmin, halkın elindeki bölük pörçük paraları kendi avucunda toplayıp kullanması için kurulmuş bir sektördür. Ayrıca bu sektör Almanya'da, Fransa'da, Avusturya'da, Belçika'da, Hollanda'da, Avustralya'daki ekmeği peşinde yad ellerde çalışıp çabalayan işçinin de cebine elini uzatan bir sektördür. Türkiye'deki sendikacılık hareketinin en üst iki kuruluşunun adeta el birliği ile bu sektöre arka çıkmaları ise, sendika liderlerinin patronluk özentisinden başka birşeyle izah edilemez. Sendikalar, kapitalizmin değil, işçi sınıfının mücadelesini vermek durumunda olan kuruluşlardır. Bu kuruluşların yanlış adımlar atmasının karşısına dikilecek olanlar da bilinçli işçiler olmalıdır.

SIKIYÖNETİM İETT GREVİNİ DURDURDU

VUR DAVULCU VUR...

Grev süresince halaylar çekildi, horalar tepildi. Grevci işçiler yılların uyuşuklu ğunu böyle giderdiler

Şişli, küçük garajda grevc işçiler..

GREV VAR

Grev gözcüleri objektif önünde toplandılar..

İSTANBUL İETT GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN 7 İŞYERİNDE GENEL-İŞ SENDİKASININ UYGULADIĞI GREVİN SIKI YÖNETİMCE DURDURULMASI İLE İLGİLİ OLARAK GENEL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKAN VEKİLİ ERTAN ANDAŞ'IN AÇIKLAMASI:

HAK MÜCADELESİNDE NÖBET..

Sendikamızın İETT'de uyguladığı grevin yasalara aykırı olduğunu söyleyenler, yasaların varlığından haberdar olmayanlar olsa gerek. Önce grevin etkisiz olduğunu göğüs kabartarak söyleyenler, daha sonra grevin etkisi karşısında başka bir yol denediler ve grevin yasalara aykırılığını ileri sürdüler. Hatta bu gerekçe ile mahkemeye başvurdular, grevin tedbirle olarak durdurulmasını sağladılar. Ancak, yalancının mumunun yatsıya kadar yanacağı gibi, sendikamızın tedbirin kaldırılması ile ilgili olarak mahkemeye başvurması ve grevin uygulama nedenlerini mahkeme huzurunda ortaya koyması ile tedbir kaldırılmıştır.

Tedbirin kaldırılması ile grev yeniden başlamıştır. Bu da gerek işçi haklarının tesliminden kaçınan işverenlere gerekse işverenle işbirliği yaparak işçi haklarını satan sarı sendikacılara gereken dersi vermiştir.

Grevin yasalara aykırı olduğunu ağızlarına sakız ederek ortaya çıkanlar, yasalara ne derece saygılı olduklarını da böylece göstermişlerdir. Mahkeme grevin yasalara uygun olduğunu açıklıyor ve kararını o yönde veriyor, hatta grev uygulaması için gerekli mercilerden izin alınıyor, buna karşın işveren ve onun yardakçısı işbirlikçisi durumunda olan sarı sendikacılar, grevin yasal olmadığını ileri sürerek, çirkin yüzlerini seriyorlar kamunun önüne...

Grevimiz yasalara aykırı olduğu için durdurulmamıştır. Grevimiz İETT otobüslerinin şehir içinde bakımsızlık nedeniyle arızalanmasından ötürü, İstanbul halkının can ve mal güvenliğinin kalmadığı gerekçesiyle greve daha önce izin veren Sıkıyönetim tarafından durdurulmuştur. Gün gelecek sıkıyönetim kalkacaktır. İşte o zaman İETT'de sürdürdüğümüz grevimiz yeniden başlayacaktır. Sıkıyönetime can kurtaran simidi gibi sarılan işveren ve sarı sendikacılar o zaman neye sarılacaklardır? O zaman sarılacak bir şey bulamayacaklardır ve suratlarındaki maske işte o zaman tamamen düşecektir.

Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından ve İETT Grevi Komite Başkanı Ertan Andaş, grev gözcüleriyle...

Sendikamızın, İstanbul İETT Genel Müdürlüğüne bağlı 7 işyerinde uyguladığı ve 1460 işçinin katıldığı grev, İstanbul Sıkıyönetim Kumandanlığının 12 numaralı bildirisi ile "İstanbul'da otobüs ve troleybüslerin çoğunluğunun halkın hizmetine sevk edilemeyeceği, vatandaşların seyehat hürriyetlerinin kısıtlanacağı, öğretim ve eğitim faaliyetleri ile iş hayatının ciddi şekilde aksayacağı" mülahazası ile durdurulmuştur.

Üzülerek ifade etmek isterim ki, Sıkıyönetim Kumandanlığının grevi durdurma kararı "Tek yönlü ve tek taraflı" verilmiş bir karardır. Halkın seyehat hürriyetinin kısıtlandığını belirten sayın Kumandanın grev uygulamasına son vermekle "Çalışan insanların toplu sözleşme ve grev yapma hürriyetlerinin de" ortadan kaldırıldığını tesbit etmesi gerekirdi. En azından böyle bir durdurma kararı vermeden önce Kumandanımızın tarafları bir araya getirerek, bir uzlaştırma toplantısını beklemek herhalde hakkımızdır. Bu böyle olmamıştır. İşverenin ve karşıt sendikaların beyanlarıyla grev durdurulmuştur.

Çalışan insanların tek Anayasal güvencesi olan grev hakkının kullanılmasının sınırlanması, demokratik özgü anlayışla çelişmektedir.

Sıkıyönetim Kanunu gereklerine saygılı olacak, demokratik hak mücadelemizi daha da kararlı olarak devam edeceğiz.

HAK MÜCADELEMİZ BİTMEMİŞTİR

İETT İşçisi Arkadaşlarım,

Sendikal ve sosyal haklarınızı alabilmek için, işyerlerinize nasılsa sızmış bir SARI SENDİKA'nın aranızdan def olup gitmesi için el birliğiyle girişmiş olduğunuz GREV, yasalığı tartışma konusu olan SIKIYÖNETİM emri ile durdurulmuştur.

Hemen söyleyelim ki, bir grevin durdurulması demek, kavganın bitmesi demek değildir. Sömürü sürdükçe, işçi sınıfının bilinçli ezilmeme ve sömürülmeme kavgası da sürecektir. Grevinizin durdurulması kararı, geçici bir karardır. Elbette ki bu sıkıyönetim bitecektir. Bilesiniz ki, bittiği anda yasal greviniz, kaldığı yerden aynı azim ve imanla yeniden başlayacak ta ki, haklarınız teslim edilinceye kadar da sürecektir.

İşverenlerin himayesi altında, aranıza sızmış, sizlerin emek ve alın terinizin sömürücülüğünde basit bir alet olan Sarı Sendika ve yöneticilerine gelince:

Hemen söyleyelim ki, üyesi olduğunuz, aramızda bulunmanızdan dolayı mutluluk duyduğumuz Genel-İş Sendikası'nın adını bile kopya edecek kadar kişilikten yoksun bu sarı takım, işçi sınıfına ve dolayısıyla sizlere karşı giriştikleri arkadan hançerleme oyunlarıyla, JURNALCİLİK' leriyle suç üstü yakalanmışlardır. Elimize geçen JURNAL' lerinin bir suretinden size sadece şu satırları aktarmak isteriz:

Bağımsız yargı organlarının kararı ile başlayan yasal greviniz sürüp giderken, 17 Şubat 1975 tarihinde Hüseyin Pala ve Zeki Demirel imzası ile, Sıkıyönetim Komutanı ve Birinci Ordu Komutanı ile İstanbul Valisine çektikleri bir yıldırım telgraf jurnalinde bu gözü dönmüşler, bu işçi sınıfına ve siz İETT işçilerine karşı ihaneti açığa çıkmışlar, utanıp arlanmadan şu yalanları yazabilmişlerdir:

".....Başka yerlerden getirilmiş hüviyetleri bizce meçhul kişilerin tahriki ile çalışmak isteyen 1300 işçiyi iş yerine sokmamaktalar. Otobüsleri tahrip etmekteler. Yakıt pompalarını kırmaktalar. Servise çıkan otobüslerin arkasına hüviyeti meçhul kimseler takarak kontak anahtarlarını çalmakta, lastiklerin havasını söndürmeye ve şoförleri yolcu almamaya zorlamaktadırlar....."

Bu yalanları, bu adi iftiralarıyla "muhbir"liklerinin mükafatını göreceklerini sanan bu işçi sınıfının yüz karaları, siz işçi kardeşlerimizin sendikanız öncülüğünde giriştiğiniz yasal greve, yasa dışı, anarşist sendikacılığı diyebilmektedirler. 19 Şubat'ta greviniz sürerken, İstanbul Emniyet Müdürüne ve bilgi için de gene Sıkıyönetim Komutanlığına, Valiliğe, İçişleri Bakanlığına tel çekip yolladıkları bir başka jurnallerinde de grevinizin kanunsuz bir eylem olduğunu yazmışlardır.

Bu Sarı Sendikacıların bu jurnallerini yüzlerine çarpmak, bizler kadar sizlerin de görevidir.

Biliniz ki, Sendikanız, Türkiye'nin en büyük ve en güçlü sendikası Genel-İş'tir. Siz İETT işçisi kardeşlerimizin, enin-de sonunda haklarınızın ve onurunuzun alınmasını sağlayacaktır. Grevimizin durdurulması, bu işin burada bittiği anlamına gelmez. Uyguladığımız grev yasaldır. Şurası da açıkça bilinmelidir ki, greve katılan işçi kardeşlerimizden hiç birinin burnu kanamayacak, greve katılanlardan hiçbir arkadaşımız en ufak zarar görmeyecektir. Altını çizerek söylüyoruz: ZAFER, ENİNDE SONUNDA SİZ SÖMÜRÜYE KARŞI ÇIKAN BİLİNÇLİ İŞÇİLERİN OLACAKTIR.

GENEL-İŞ SENDİKASI
GENEL BAŞKANI
ABDULLAH BAŞTÜRK

TÜRK ADALETİ YANILMAZ

İstanbul 4. İş Mahkemesi tedbir kararını kaldırarak grevimizin yasallığını ve Türk Adaletinin yanılmayacağını göstermiştir.

SARI SENDİKACI'...OBJEKTİFE YAKALANDI

Grev kırmak amacı ile, grev yerlerine sızan sarı sendikacı, grevci işçiler tarafından yaka-paça atıldı dışarı.

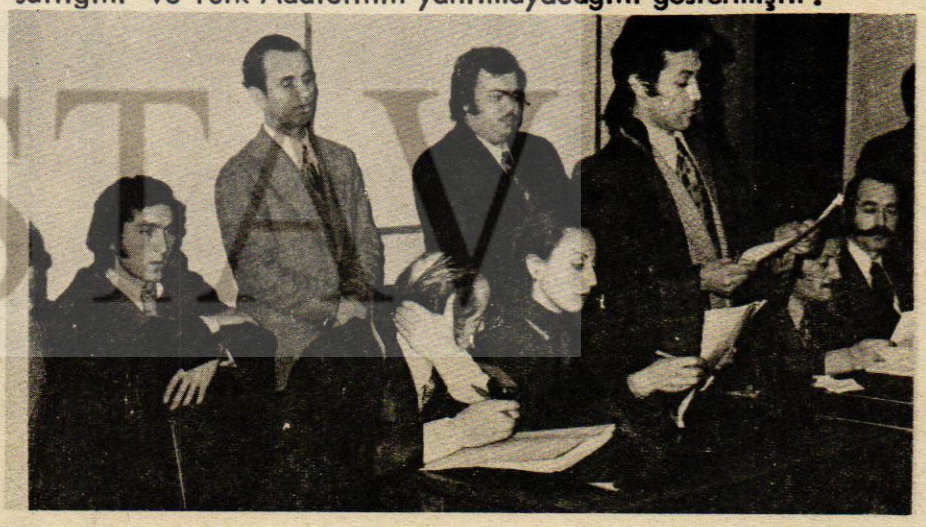

KARARLI - YIZ..

Yedisinden yetmişine tüm grevciler hak mücadelesinde kararlı olduklarını gösterdiler.

BASINDAN YANKILAR

Sıkıyönetimin amacı

İstanbul Milletvekili Abdullah Baştürk, CHP Grubu adına Millet Meclisinde Çalışma Bakanlığı bütçesini eleştirirken, konuşmasının sonunda, sözü sıkıyönetim uygulamalarına getirerek şöyle diyordu:

"Ve son olarak Sayın Başkan, dört ilimizde uygulanan Sıkıyönetimin işçilerin Anayasal haklarını engellemek aracı haline düşürülmek istendiğine dikkatinizi çekmek isterim.

Kıbrıs olaylarıyla ilân edilen ve dış politikamızın ihtiyacı gerekçesiyle uzatılagelen Sıkıyönetimin artık öğrenci hareketlerini bastırma, yürüyüş ve toplantıları iptal etme gibi basit kolluk kuvveti halinde kullanılmasına CHP olarak karşı çıkmıştık."

SON GÜNLERİN OLAYLARI

İşçilikten, sendikacılıktan gelme Baştürk sözlerini şöyle sürdürüyordu o konuşmasında:

"Son günlerde bazı illerimizde özellikle İstanbul'daki grev durdurma ve yasaklamalarıyla işçilerin Anayasal haklarını ortadan kaldırır bir niteliğe kavuşan bu uygulamalar bize haklılık kazandırmıştır.

Şimdiye dek hiçbir anarşik eylemde yer almayan işçilerimiz, yasal hakları üzerine koyulan yasaklamalarla sert eylemlere itilmek mi istenmektedir?"

Baştürk bu sorusunu, bir başka soruyla sürdürüp sözlerini şöyle noktalıyordu:

"Hükümetin Sıkıyönetimi böylesine yasa dışı müdahalelerde kullanma eğiliminin ardında kimler yatmaktadır?"

İLGİ ÇEKİCİ BİR DURUM

Millet Meclisi Başkanının kişiliğinde, Millet Meclisi üyelerinin dikkatini CHP Grubu adına, Sıkıyönetimin ilân nedeninin amaçlarını aşan uygulamalarına çeken Abdullah Baştürk daha sonra da basına bir açıklama yaptı.

Genel-İş Sendikasının Başkanı da olan İstanbul Milletvekili, sendikasının İstanbul Elektrik Tramvay Tünel İdaresinde kısaca İETT diye bilinen idarede başlattığı yasal bir grevi Sıkıyönetimin yasaklamış olmasını, "Sıkıyönetimin amaçları dışına taşmak" olarak vasıflandırdı.

Baştürk haklı olarak soruyordu:

"İstanbul'daki belediye otobüs ve troleybüslerinin bakım yerlerindeki bir grevin, Kıbrıs harekâtı ile ne ilgisi vardır?"

Ayrıca Baştürk ekliyordu:

"Sıkıyönetim Komutanlıkları, hükümete bağlı olarak, onun emir ve direktifleri çerçevesinde iş görürler. Sadi Irmak, Türkiye'nin ilk Çalışma Bakanı ve günümüzün de Başbakanı olarak İstanbul'daki grevle Kıbrıs işinin ilintisini bize izah edebilir mi?"

AMACI AŞMAMAK GEREK

İstanbul'da Genel-İş'in grevinin 1402 sayılı Sıkıyönetim yasasına dayanılarak bir emirle yasaklanmasının gerekçesinde, İstanbul halkının belediye taşıtları tam kapasite ile çalışmadığı için, taşıt sıkıntısı çektikleri ve "Vatandaşın seyehat özgürlüğünün kısıtlandığı" ileri sürülüyordu.

Bu pek ilginç bir gerekçeydi. Vatandaşın seyehat özgürlüğünün kısıtlanması ve Kıbrıs Harekâtı, yani sıkıyönetimin ilân nedeni yanyana getirildiğinde, bunların birbiriyle bağlantısını bulmak gerçekten zordu.

Grev, işçilere Anayasa ile tanınmış bir haktır. Yasalarla da bu hakkın sınırları çizilmiştir. Grevci işçiler bu sınırlar dışına çıkmadıkça bir grevin durdurulması kararının hükümetten emir alma durumundaki bir mercice verilmesi, bir noktada açıkça Anayasa ihlâlidir. Sadi Irmak hükümetinin son zamanlardaki yasal öğretmen gösterileri dolayısıyla tutumunda da görüldüğü gibi, yasal haklarını kullananlara karşı takındığı olumsuz tavır yanında, yasa dışı eylemlere girişenlere, göz kırpması, günün birinde bu hükümetin sorumlularının, yüce divan önüne çıkmasını gerektirebilecek bir ölçüye ulaşmaktadır. Anayasa paspas değildir ki, üstüne çıkıp tepinerek çiğnensin. Çiğnenirse işte böyle böyle çiğnenir. Bunu bilmekte, görmekte yarar var.

(Yeniortam'dan İlhami Soysal)

SEVİNÇ GÖZYAŞLARI...

İstanbul 4. İş Mahkemesi daha önce aldığı tedbir kararını kaldırdı ve kararın kaldırılması ile Adliye'nin önü ana-baba gününe döndü. Yukarıdaki fotoğrafta İETT Şube Başkanımız Fikret Bulut işçiler arasında

Topkapı Garajı önünde iki grev gözcüsü.. "SARI SENDİKAYA HAYIR.."

Arızalanan otobüsler böyle çekildi sokaklardan..

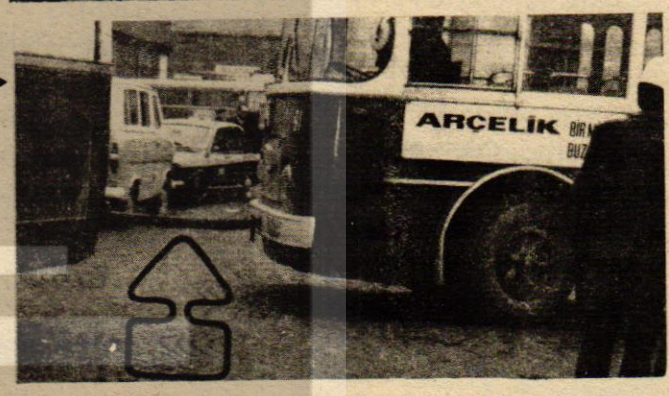

HAKKIMIZI, TAM OLARAK ALACAĞI... Grevci işçiler, hak mücadelesinin mutluluğu içinde...

Afyon ve Bitlis Şube Kongrelerimiz yapıldı

Sendikamız Afyon Şubesinin 5.dönem normal genel kurulu 9 Şubat 1975 Pazar günü yapılmış ve Şube Başkanlığına A.Osman Karcı getirilmiştir. Kalabalık bir işçi ve konuk topluluğunun da hazır bulunduğu Kongreye Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından Mustafa Sığan da katılmıştır.

Delege çoğunluğunun hazır bulunduğu Kongre, Divanın teşekkülü ile çalışmalarına başlamıştır. Divan için yapılan oylamada, Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından Mustafa Sığan Divan Başkanlığına, Kütahya Şube Başkanımız Cumhur Güner ikinci Başkanlığa, Ali Kaplan ve İsmet Boztaş ise katipliklere seçilmişlerdir. Divan üyelerinin yerlerini almasından sonra gündem gereğince iki dakikalık saygı duruşu yapılmıştır.

Daha sonra Kongrede hazır bulunan konukların konuşmalarına geçilmiş, söz alan konuk konuşmacılar, ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin konuşmalar yapmışlardır.

Konukların konuşmalarından sonra dilek ve temennilere geçilmiş, söz alan üyeler çeşitli konulardaki görüşlerini açıklamışlardır.

MUSTAFA SIĞAN'IN KONUŞMASI

Divan Başkanlığını da yapmakta olan Sendikamız Genel Başkan Yardımcılarından Mustafa Sığan bir konuşma yaparak görüşlerini açıklamıştır.

M.SIĞAN:
'Hükümet kurulmasına karşı çıkanlar, ülkeyi yoklar ülkesi durumuna getirmişlerdir,

Sığan'ın konuşması özetle şöyledir:

"1973 seçimlerinden sonraki durumu hepimiz biliyoruz. Bugün ülkemizde istikrarlı bir hükümet bulunmamaktadır. Koalisyon hükümetleri yararlı olmamıştır.. Hükümet kur ılmasına karşı çıkanlar, ülkeyi yoklar ülkesi durumuna getirmişlerdir.. Kıbrıs harekatında kazanılan başarıyı kıskananlar, ülkenin bu hale gelmesinde başlıca etken olmuşlardır.

Yıllar önce geldiğim kongrelerde salonda kimseyi bulamazdık. Şimdi görüyorum ki salonda boş yer kalmamış. Bu da gösteriyor ki, işçi hakkına sahip çıkmayı öğrenmiş ve kendi sorunlarını dile getirmeyi, dinlemeyi artık benimsemiştir. Yalnız öğrenmediğimiz bir şey varsa o da bizi idare edecekleri iyi tanıyamadığımız dır. Parlamentoda işçi milletvekili sayısı sadece altıdır. Bunun nedenini kendimizde aramalıyız. Siyasi partilerimiz ikiye ayrılmışlardır. Sermaye sınıfını temsil eden sağcı partiler ve ezilen yığınları temsil eden partiler diye.

Belediye gelirleri yasası 1938 yılında çıkartılmıştır. Belediyelerimiz hala bu yasalarla idare edilmektedir. Belediye gelirleri yasası için öneriler vardır, Meclislerde bekletilmektedir. Bu yasanın çıkması ile belediyelerimiz daha iyi olanaklara kavuşacaklardır. Bugün belediyeler işçi ücretlerini ödeyemez duruma düşmüşlerdir.

Hayat pahalılığı çekilmez hale gelmiştir. Maaşınızı aldığınız gün daha kapıdan çıkmadan, cebinizdeki paranın bittiğini görürsünüz. Bütün bu sıkıntılardan kurtulmak için, seçimlerde sandık başına giderken seçeceğiniz kişileri bilerek seçiniz. Sizden yana olmayanlara oy vermeyiniz. Bu bilince erdiğiniz gün haklarınızı tam olarak alabilirsiniz. Hayat pahalılığının başlıca nedeni sermaye sınıfının daha çok kâr hırsıdır. Kendileri son model arabalarla gezerken, çocuklarının yatak odasına bile televizyon koyarken, işçiler günlük gereksinmeleri olan gıda maddelerini bulamamaktadırlar. Bizim kimsenin arabasında, lüks yaşantısında gözümüz yok. Emeğimizin, alın terimizin karşılığını tam olarak versinler yeter."

Sığan'ın konuşmasını tamamlamasından sonra, gündem gereğince raporların okunmasına geçilmiştir. Raporların okunması ve eleştirisinden sonra seçimlere geçilmiştir.

AFYON ŞUBE BAŞKANLIĞINA SEÇİLEN ALİ OSMAN KARCI..

SEÇİMLER

Yapılan oylama sonunda A.Osman Karcı'nın Şube Başkanlığına seçildiği belli olmuştur.

Yönetim Kuruluna Abdullah Yıldırım, Hasbi Bahadır, Şaban Şen, Selahattin Özdemir, Seyfi Aydoğmuş ve Cemil Kaya seçilirken, aynı kurulun yedek üyeliklerine Süleyman Altındağ, Bekir Koçer, Şükrü Çetin, Bekir Sarı, Murat Ballıpınar ve Mustafa Demirbaş getirilmişlerdir.

Yahya Bal, Ahmet Akbaba ve Sami Erol Onur Kuruluna, bu kurulun yedekliklerine de İbrahim Özdil, Mevlüt Kızılkaya ve Veli Köken seçilmişlerdir. Denetim Kurulu şu üyelerden oluşmuştur: Abdullah Yılmaz, İsmail Benek ve Yusuf Türk. Denetim Kurulunun yedek üyeliklerine Halil Obut, Mehmet Büyükboyacı ve Muharrem Özer seçilmişlerdir.

Genel Merkez delegeleri ise, A.Osman Karcı ve Seyfi Aydoğmuş olmuşlardır.

BİTLİS KONGRESİ

Sendikamız Bitlis Şubesinin olağanüstü kongresi de 26 Ocak 1975 Pazar günü yapılmış ve Şube Başkanlığına M.Hayri Güler getirilmiştir. Delege çoğunluğunun hazır bulunduğunun anlaşılmasından sonra Şube Baş-

Devamı Sayfa 15 te

emekçinin sözlüğü

AKARYAKIT: Yanıcı sıvı.. Petrol ve mazot gibi yanıcı sıvılar, odun ve kömür gibi yanıcı katılardan ayrılarak bu deyimle dile getirilir.

AKÇA: Belli bir paranın üçte bir değerini taşıyan ufak para... İlkin Sultan Orhan zamanında kullanılmıştır.

AKREDİTİF: Herhangi bir bankaya para ödemesi için verilen yetki...

AKSİYON: Hisse senedi.. Birçok girişimler aksiyon çıkararak kendilerine dış ortaklıklar sağlarlar ve böylelikle anamallarını genişletirler. Hisse senedi sahiplerine aksiyoner denir. Hisse senedi sahipleri, girişiminin kazançlarını sahip oldukları hisse oranında paylaşırlar.

AKTİF İŞSİZLİK: Çalışma gücü olanların işsizliği.

ALACAK: Alınması gereken para ya da mal.

ALACAKLI: Alacağı olan.. Borçlu karşılığında kullanılır.

ÜCRET KURAMLARI

Ücretin yapısını ve belirlenme koşullarını inceleyen kuramlar. Ücretin yapısı ve nasıl belirlendiği klasik ekonomide liberal okuldan beri araştırma konusu olmuş ve bir çok ekonomicilerce incelenmiştir. Liberaller bu konuda genellikle sürüm-aranım yasasına ve Malthus'ın nüfus yasasına dayanmışlardır. Bu kuramlar, bütün güçsüzlüklerine rağmen, ücretlinin mal niteliğini açık seçik ortaya koymuşlardır. Eşdeyişle bu kuramlarda ücretlinin ücreti, tıpkı bir malın fiyatı gibi ele alınmaktadır. Nasıl bir malın fiyatı onun yeniden üretimi için gerekli paraysa, bir ücretlinin ücreti de onun yeniden üretimi için gerekli paradır.

Örneğin Ricardo, "Doğal ücret, işçilerin sayıca artmaksızın, yaşama ve üremelerine imkân veren bir fiyattır" der. Bu anlayış, diyalektik ekonomide gün ışığına çıkarılmış ve ücret gerçek anlamında tanımlanmıştır. Metafizik yapılı ücret kuramlarının başlıcaları ilgili başlıklarda açıklanmış bulunmaktadır.

KAPİTALİZM -1-

KAPİTALİZMİ iyi anlamak için onu iki ana devresi içinde, yani tekeller öncesi ve tekeller devrelerinde ayrı ayrı ele almak gerekir. (Tekelci kapitalizm için "Tekel" ve "Emperyalizm"in ne demek olduğunu bilmek gerekir. Biz burada tekeller öncesi kapitalizmi ele alacağız.)

Kapitalizmin başlangıcında zanaatkârların ve köylülerin basit emtea üretimi vardır. Bu üretim üreticinin şahsi çalışmasına emeğine dayanır ve bu bakımdan kapitalist üretimden ayrılır. Bununla beraber bu da üretim araçlarının şahsi mülkiyeti üzerine kurulmuş olduğu için, bu bakımdan kapitalist üretime benzer bir temeli vardır. Kapitalist düzende bütün emek ürünleri gibi iş gücü de meta haline geldiği zaman emtea üretimi hakim ve yaygın, evrensel bir nitelik kazanır.

Üretim araçlarının özel mülkiyeti üzerine kurulmuş olan emtea ekonomisinde Değer(Kıymet) Kanunu sosyal emeğin üretim kolları arasında dağılımını kendiliğinden ayarlar, düzenler. Değer Kanununun işleyişi ve etkisi küçük üreticilerin birbirinden farklılaşmasını ve kapitalist ilişkilerin gelişmesini sağlar. Kapitalizm üretime önce onu bulduğu haliyle, yani zanaatkârlığın ve köy ekonomisinin geri tekniğiyle hakim olur. Gelişmesinin daha ileri bir aşamasındadır ki, üretimi yeni ekonomik ve teknik temeller üzerinde dönüştürür.

Basit kapitalist işbirliği tek başına bir kapitalistin aynı cins işte aynı anda çalışan, az çok önemli sayıda ücretli işçiyi sömürmesi esası üzerine kurulmuş bir üretim biçimidir. Bu üretim biçimi üretim araçlarında tasarrufa imkan verdi, yeni bir üretici sosyal işgücü yarattı, imal edilen ürün parçası başına düşen emek sarfiyatını azalttı. Sosyal emeğin üretici kuvvetleri geliştirmesinin sonuçlarını kapitalistler karşılıksız olarak kendilerine mal ettiler.

Emtea üretiminin gelişmesi, köylünün farklılaşması sonucunu verdi. Sayıca az üst tabakaları burjuvazinin saflarına katıldı. Köylünün önemli bir kısmı şehir ve köy emekçilerinin yanında yer aldılar. Fakir köylü yığınları büyüdü. Orta köylülerin meydana getirdiği geniş orta tabaka yıkıldı. Köylünün farklılaşması emek vergisi biçimindeki feodal aidatın temelini sarstı. Büyük manifaktürden büyük makina sanayiine geçiş, sanayi devrimidir. Makina sanayiine geçişte buharla işleyen makinanın icadı, maden işleme sanayiinin iyileşmesi ve makina üreten makinaların yaratılması özel önem taşır. Makina birbiri ardından bütün üretim kollarını kapladı.

Kapitalizmin gelişmesi ile birlikte Avrupa ve Amerika'nın önemli ülkeleri sanayileşme süreci içine girdiler. Kapitalist sanayileşme genel olarak hafif sanayiinin gelişmesi ile başlar. Savaşlarda yenilgiye uğrayan ülkelerin ve sömürgelerin yağması ve sömürge, yarı-sömürge ülkelere verilen borç paraların getirdiği büyük mürabaha faizleri kapitalist ülkelerin sanayileşmesinde büyük rol oynadı.

Kapitalist sanayi, ücretli emeğin sömürülmesi esası üzerine kurulmuştur, köylü ve zanaatkâr yığınlarının yıkımını hızlandırır. Kapitalist sanayi, sosyal iş bölümünü yeni ilerlemelere götürür, sanayi ile tarımı birbirinden iyice ayırır, şehir ile köy(kır) arasındaki çelişmeyi artırır ve ağırlaştırır.

Kapitalist fabrika ücretli işçilerin sömürülmesi esasına dayanan ve emtea üretimi için bir makinalar sistemi kullanan büyük bir girişimdir. Kapitalist fabrikanın yönetimi müstebitçe bir nitelik edinir. Kapitalist toplumda makinaların kullanılması ücretli emeğin yükünü arttırır, işçinin sömürülmesini çoğaltır: Fabrikalarda -ancak sefalet içinde kalmayı mümkün kılacak ücretler ile çalışan- kadınları ve çocukları sürükler, kafa emeği ile kol emeğinin birbirinden ayrılmasını tamamlar ve bunların arasındaki çelişmeyi keskinleştirir, ağırlaştırır.

Büyük makina sanayiinin gelişmesi kır nüfusu zararına şehirler nüfusunun çoğalması ve şehirlerin büyümesine, ücretli işçiler sınıfının teşekkülüne, ücretli işçilerin ve işsizlerin artmasına katkıda bulunur. Tarımda makinaların kullanılması büyük üretimin yararına olur. Emeğin verimliliğinin yükselmesini sağlar. Ve köylünün farklılaşması sürecini hızlandırır. Kapitalist sistemde tarım, sanayinin gittikçe daha fazla gerisinde kalır ve bu durum şehirle kır arasındaki zıtlığı daha da ağırlaştırır.

Büyük makina sanayii tarihte ilerici bir rol oynar, emeğin verimliliğinin artmasını ve emeğin kapital tarafından da olsa, sosyalleştirilmesini temin eder. Makinaların kapitalist tarzda kullanılmasının sınırlarını, kapitalistlerin makinaları, ancak makinaların fiyatı "tasfiye ettiği işçilerin" ücretleri toplamından aşağı olduğu takdirde kullanacağı vakıası tayin eder.

Kapitalist düzende üretim ilişkilerinin temeli, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyettir; bu üretim araçlarına dayanarak kapitalist, ücretli işçileri sömürür. Kapitalizm, gelişmesinin en yüksek noktasına varmış emtea üretimidir. Burada bizzat işgücü de meta haline gelir. Bir meta olarak işgücünün de diğer metalar gibi, bir değeri bir de kullanma değeri vardır. İşgücü metaının değerini işçinin ve ailesinin geçim ve bakımları için gerekli yaşama araçlarının değeri tayin eder. İşgücü metaının kullanma değeri ise, işgücünün "değer"in ve "artı-değer"in kaynağı olmasında yatar.

DEVAMI GELECEK SAYIDA

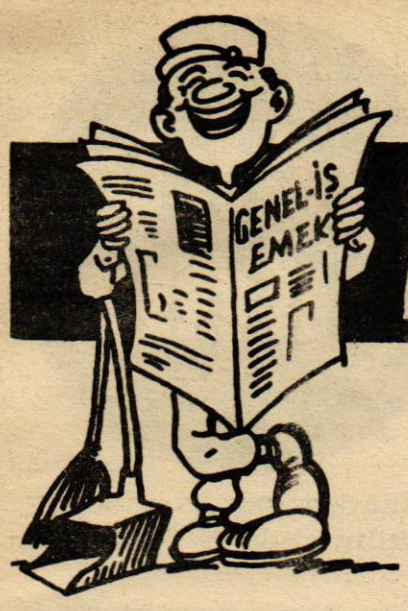

MİZAH..!

VAH VAH

Radyoda haberleri dinliyorduk. Şöyle bir haber vardı:

«... Dünyanın en çok yaşayan adamı olan İvan İvanoviç, Rusya'nın Kazakistan bölgesinde 168 yaşında ölmüştür...»

O sırada can kulağıyla haberleri dinleyen kardeşim Acar lâfa karıştı:

— Vah vah, yazık! Kimbilir annesi ne kadar üzülmüştür.

Uyumayan adam

Doktora giden bir adam dert yandı:

— Büyük bir derdim var doktor... Hiç uyuyamıyorum.

— Ya!

— Sormayın... Bütün gün iş yerinde, arkadaşlarım sabahtan akşama kadar uyuyor da, bir ben gözleri açık duruyorum!

Yüksek beşik

Bir madam, yeni çocukları dünyaya gelen yeğenlerini ziyarete gitmişti. Beşiğin çok yüksek olduğunu görünce hayretle:

— Neden bu beşiğin ayakları bu kadar yüksek? diye sordu.

Genç baba cevap verdi:

— Çocuk geceleri düştüğü zaman, işitelim diye...

Memurlar Martta zamlı maaş alacaklar. — Gazeteler —

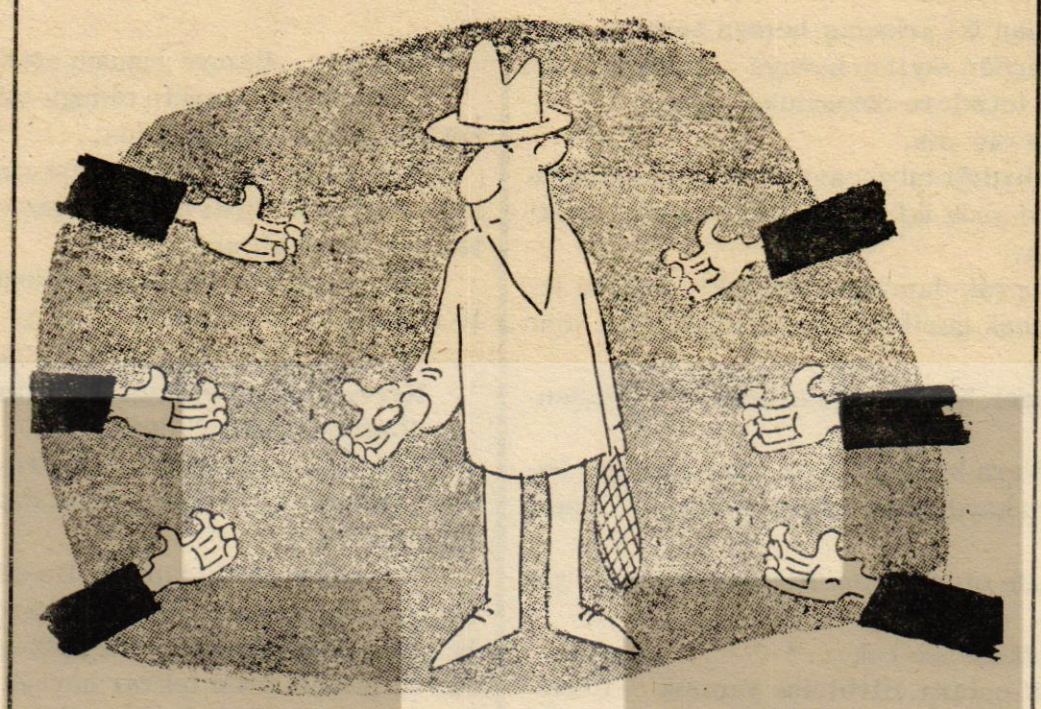

— Bir o yandan.. Bir bu yandan!..

Kötü adam

Teksas'ın küçük bir şehrinde, sevilmeyen kötü bir adam ölmüştü. Çalmış, çırpmış, katil olmuş, yapmadığı kötülük kalmamıştı. Cenaze gömüldükten sonra, şehrin erkekleri berber dükkânında toplanmışlardı. Kimsenin aklından ölü hakkında söyleyecek iyi bir söz geçmiyordu. Büyük bir sessizlikten sonra, berber:

— Traş olduğu zaman çok sakin durur, ne adam öldürür, ne de soygun yapardı, dedi.

Falcılar

İki falcı karşılaştılar. Biri sordu:

— Nasılsın?

— Çok iyi. Ya ben?

— Sen de ço kiyisin arkadaş.

ÇÖPÇÜLER

Bir gün balkona çıktım. Gelip geçenleri seyrediyordum. Karşıdan iki çöpçü geliyordu. Bağıra bağıra konuşuyorlardı. Biri diğerine:

— Arkadaş niçin hakkımızı istemiyoruz? Memurlardan çok iş görüp az para alıyoruz. Belediyeye gidip hakkımızı arayalım, diyordu.

Onu dinleyen diğer çöpçü dudak büktü:

— Kardeşim sen hakkını ancak çöplükte arayabilirsin!...

KUŞ AYAĞI

Öğretmen, Tabiat Bilgisi dersinde üç öğrenciyi sözlüye kaldırır. Birinci öğrenciye bir kuş ayağı göstererek:

— Bu ayak hangi cinsten bir kuşun ayağıdır? der.

Öğrenci, ayağın hangi kuşa ait olduğunu ne bilsin. Cevap veremez.

Öğretmen ikinciye, o da bilemeyince üçüncü öğrenciye sorar. Hiçbirisi cevap veremez. Öğretmen kızarak:

— Oturun bakalım, hiçbiriniz bilemediniz, hepinize bir... bir... bir... der.

Onlar yerlerine oturdukları sırada öğretmen kaldıracağı diğer bir öğrencinin numarasını unutarak ona numarasının kaç olduğunu sorar. Öğrenci sıranın altına girer ve ayaklarını çıkararak:

— Bilin bakalım benim ayaklarımdan numaramın kaç olduğunu?... der.

UYKU İLACI

Bir gece kardeşimin uykusu kaçmıştı. Ona herkesçe bilinen bir tavsiyede bulundum:

— Uyumak istiyorsan, rakam say!

Kardeşim, saymaya başladı, ben ise uykuya daldım...

Sabah erkenden kalktığımda sürekli bir sesle irkildim:

— 986.554.561...

Kardeşim uyumak için hâlâ sayı sayıyordu!

Yazılı

BİLMİŞGİLLER AİLESİ

grafik stüdyo 8

BİR HİKÂYEMİZ VAR

bekir yıldız

BÜYÜK YAS

Karşılıklı oturan candan iki arkadaş, hemen hemen aynı anda tabancalarını bellerinden sıyırıp havaya yönelttiler. Boğma rakısının keyfiyle tetiklere dokundular, paattt...

Şehmuz güldü. Hem de pis pis.

Nevres'in havaya kaldırdığı tabancası ateş almamıştı. Sanki inadına, Şehmuz, ard arda iki kurşun daha saldı, gökyüzünün karanlık suratına.

Bu sıra bitişik evin toprak damında, avludaki düğünü izleyen kadınlardan biri, ancak gerilerde sıra kapabilmiş olan Gülsün'ü seslendi:

"Kız Güllo, hele beri gel, herifin silahı berk ateşlenmede..."

Gülsün ayağa kalktı. Kara kefenin sarıp sarmaladığı bedenini, damın ucuna doğru kaydırmak istedi. Birkaç kadın dirliksizlik etti ama:

"Ayağını kır da yerinde otur bacım. Bizim canımız yok mu belledin ?"

"Viş anam, arsızın tuttuğu işe bak..."

Gülsün, aldırış etmedi onlara. Birbirine yapışık omuzları aralayıp seyretmeye uygun düşen, en gözde yere varıp çömeldi.

Nevres, tabancasını kurcalıyor, can ciğer arkadaşı Şehmuz da, masanın üzerine yatırdığı tabancasını, kuzusunu seven çocuk gibi okşuyordu.

Bu sıra lüks lambalarının aydınlattığı avluya yeni bir kaç arkadaş girdi. Hemen bir masa tertiplediler gelenlere. Onlar da ceplerindeki rakıyı çıkarıp mezelenmiş masaya diktiler. Yaşlıların oturduğu baş masadan biri, rakı dolu bar dağını kaldırdı:

"Yeni gelenlerin şerefine."

"Şerefe..."

"....."

Rakının burduğu pek çok ağız, önce suyla sonra mezelerle alkolden temizlendi. Ardından inişli yokuşlu bir gürültü avludan taşıp mahallenin ta ucuna kavuştu. Saz başlamıştı...

Gülsün, bu curcunadan yararlanıp yanındaki kızın kulağına fısıldadı:

"Nişanlın hangisi bacım ?"

Kız, başındaki yaşmağı azıcık geriye çekti. Sonra karanlıktan güklenip avludaki aydınlığın bir ucunda, arkadaşıyla oturan nişanlısını tanıtmağa çabaladı.

"Aha şu herif abla. Üçüncü masada. Uzun oğlanın yamacındaki. Bana da eltim gösterdi geçenlerde."

Gülsün, bir yıla yakın zamandan beri öpülmeye başlanan kırmızı dudaklarıyla güldü. Fakat karanlık gözledi bu tatlılığı. Sonra iç geçirdi bellı belirsiz. Kıskandı nedense yanındaki kızı:

"Demek öyle bacım" dedi. "Nişanlını gösterdiler sana. Ben heç görmeden evlenmişem."

"Anam deyi ki, düğünden berisi göz açıp kapamayla geçer, işin çetini uzun yoldadır."

"Doğru haneğe, ne demeli."

Gülsün, Şehmuz'a baktı. O durmadan içiyor, ara sıra aşka gelip yanıbaşında hoyrat atan adama katılıyordu. Nedense bu ara Gülsün, düğün sonrası, kocasıyla paylaşacakları yatağı geçirdi aklından. Kemikleri çatırdadı sanki. Fakat o, gene de yanındaki kıza, evliliği üzerine güzel sözler etmedi. Edemedi utancından.

Gece, ortanın çok berisindeydi henüz. Buna karşın düğün ihtiyarlamış, pek çok kimse sabırsızlaşıp hamamdan dönecek güveyin yoluna kulak tutmaya başlamıştı bile. Az sonra yol gözleyenlerin dileği oldu. Güveyinin arkadaşlarından biri avludan girip bağırdı:

"Geliy!... Bamya suyunu aştılar demincek."

Güveyinin dönmekte olduğu işitilir işitilmez tabancalar patladı. Ard arda, yan yana...

Nevres de, tabancasının lekelenen namusunu kurtarmağa heves etti. Kaldırdı havaya, çekti tetiğini. Tabanca gene ateşten yoksun kaldı ama.

Şehmuz güldü. Fakat bu gülüşünde, en yüce arkadaşlığı bile alaşağı eden katmerli bir alay vardı:

"Ver de uşaklar oynasın emmioğlu" dedi.

Nevres başını salladı. Sesi lime limeydi:

"Üstüme varma" dedi.

Alkol, Şehmuz'u dürtüklüyordu sanki:

"Yalan mı lo ? Tabancayın dışı kalaylı, içi vayvaylı değil mi yani ?"

Nevres'in nutku kurudu. Bu sözler çok küçülttü onu. Kurşunu ateşleyemeyen tetiğin çıkardığı "çıt" sesi, sanki yirmi beş yılın yiğitlik dolu yüreğinde gülle gibi patlıyordu. Son bir çırpınışla elini tekrar havaya doğru yüceltip sanki patlayacakmış gibi gözlerini hafifçe kıstı ve tetiği çekmesiyle tabancadan çıkacak sesi bekledi. Fakat kulağına, ateşlenen kurşun sesi yerine, gene Şehmuz'un sözleri kavuştu:

"Boşuna debelenme emmioğlu!."

Nevres'in hayava kalkan kolu utançla indi. Masada gülüşmeler oldu bu ara.

Nevres bir şeyler yapmalıydı. Çevresine bakındı. Dostuyla sevişirken kocası tarafından suçüstü yakalanan bir kadının şaşkınlığı ve ezikliği vardı üzerinde. Dudaklarını birleştirip öne verdi. Elinin biriyle de bıyıklarını düzeltti. Sonra hırsla masaya uzanıp bardağına yeni doldurulmuş boğma rakısını, bir solukta midesine boşalttı.

Güveyi, kapıdan içeri girdi. Bu ara tabancalar tekrar patladı. Nevres'in başı öndeydi. Mümkün olsa savuşup gidecekti. Şehmuz üstüne üstüne gitmekten çekinmedi. Birkaç söz daha etti:

"Hele bir kez daha sına ha," dedi. "Bakarsan şeytanın işi yoktur, şansın denk vurur. Patlayıverir meret."

Nevres, tabancasını birdenbire Şehmuz'a doğru yöneltti. Dudaklarından kayan kelimeler, suratını basan ateşle dağlanmıştı sanki:

"Ala ha," dedi. "Ala... Senin bedeninde sınayacağım."

Ve tetiği çekti. Boş... Tekrar çekti. İkincisinde kurşun ateş almıştı. Gidip Şehmuz'un göğsüne girdi. Saniyeler dakikaya kavuşmadan, Şehmuz olduğu yerde boşaldı. Nevres mutluydu şimdi.

Düğün hemen durdu.

Damdaki kadınların çığlığı, az önce atılan gazelleri, güveyinin şerefine gökyüzüne salınan kurşunların patlamalarıyla şekil ve yer değiştirdi:

"Kız Güllo herifiyi vurdular."

"Şehmuz kurşunlandı."

Heyvağ, başımıza küller."

Gülsün çağlayan gibi, dama dayalı merdivenden aşağıya, aktı.

Şehmuz'u eve getirdiler. Yeni bir döşek serip üzerine uzattılar. Bedenine beyaz çarşaf gerip karnına bir makas koydular.

Ağlamayan yoktu.

Gülsün, ölünün başucundaydı. Yaşmağı gevşemiş, güzel ve taze yüzü, kocasının ölü bedenine bulaşmıştı. Eli ayağı titriyor, arada bir yumruklarını, toprak zemini örten hasıra vurup bağırıyordu:

Devamı Sayfa 15 te

A.BAŞTÜRK

Bütçe Kanununun 33. maddesi mutlaka bütçeden çıkartılmalıdır. Bu antidemokratiktir. Toplu sözleşme düzenine müdahaledir. Devlet, sosyal adalet ilkesini inkar eder duruma getirilemez. Toplu sözleşme düzeni müdahaleciliğe hele devlet müdahaleciliğine asla imkan tanımayan bir düzendir. Tarihin kaydetmediği şeyleri, Sadi Irmak hükümetinin keşfetmeye kalkışması, uygulamaya sokması, patlamalara yol açar.

Dikkat edilirse, ülkemizin içinde yaşadığı kargaşa ortamında, sokak hareketleri durmadan yayılırken, işçi kesiminde böyle bir hareket görülmemektedir. Bunun niçinini araştırmak gerekir. Ama en esaslı nedenini biz söyleyelim. Bu büyük ölçüde, sendikalaşma özgürlüğünün var olmasının doğurduğu bir sonuçtur. Bu özgürlüğün şu ya da bu yoldan kısılmak istenmesi ise işçiyi sokağa itebilir.

Çalışanların, emekçi kesiminin, işçi sınıfının, sermaye kesimine göre açık bir vergi adaletsizliğine muhatap olduğu gerçeği de görülmeli, bu adaletsizliği giderici tedbirler alınmalıdır. Örneğin iki yıllık bir toplu sözleşmede sağlanan bin liralık bir artışın en azından en azından 400 lirası gelir vergisine, 100 lirası Sosyal Sigortalar kesintisine gitmekte işçinin eline bin liradan artmış olarak sadece 500 lira geçmekte, ama kamuoyuna işçinin bin liralık bir zam aldığı lafı edilebilmektedir. Hiç değilse asgari ücretlerden vergi kesilmemesi, daha üst düzeyde de ücretlilerin vergi dilimlerinin sınırlandırılmasında, vergi adaletinin göz önünde bulundurulması, ihmal edilemeyecek bir zarurettir.

Sayıları bir milyona yaklaşan yurt dışındaki işçilerimizin sorunlarıyla daha yakından ilgilenilmesi gereğini de Çalışma Bakanlığı anlamalıdır. Avrupa'daki, Batı dünyasındaki ekonomik kriz yaygınlaşmasının, döviz kaynağı olan işçilerimizi yurda döndürmek durumunda bırakması karşısında da şimdiden gerekli istihdam imkanlarının aranması, Çalışma Bakanlığının kulak arkasına atmaması gereken bir zarurettir.

Sayın milletvekilleri,

Konuşmamızı bitirirken, CHP Grubunun açık ve kesin görüşlerini bir kez daha yenilemek isteriz:

- Adaletli bir gelir dağılımını sağlamak,

- Milli ekonomimizi, bir küçük azınlık olan sermaye kesiminin, çoğunluk olan emek kesimine tahakkümü aracı olmaktan çıkarmak,

- Herkesi, Anayasal hak ve özgürlüklerini kullanma olanaklarına kavuşturacak ekonomik bağımsızlığa sahip kılmak,

- Emek sahiplerinin, yaratılan değerden gerçek paylarını almasını sağlayacak bir istihdam ve ücret düzeni kurmak,

- Türlü bahane ve gerekçelerle sosyal adalet ilkesini bir kenara bırakmak isteyenlerin heveslerini kursaklarında bırakmak CHP Grubunun tüm üyelerinin temel ilkeleridir.

Ve son olarak, Sayın Başkan, 4 ilimizde uygulanan sıkıyönetimin, işçilerin Anayasal haklarını engelleme aracı haline düşürülmek istendiğine dikkatinizi çekmek isterim.

Kıbrıs olaylarıyla ilân edilen ve dış politikamızın ihtiyacı gerekçesiyle uzatılagelen sıkıyönetimin, artık öğrenci hareketlerini bastırma, yürüyüş ve toplantıları iptal etme gibi basit kolluk kuvveti halinde kullanılmasına CHP olarak karşı çıkmıştık. Son günlerde bazı illerimizde, özellikle İstanbul'daki grev durdurma ve yasaklamalarıyla işçilerin Anayasal haklarını ortadan kaldırır bir niteliğe kavuşan bu uygulamalar, bize haklılık kazandırmıştır. Şimdiye dek hiçbir anarşik eylemde yer almayan işçilerimizi, yasal hakları üzerine koyulan çeşitten yasaklamalarla sert eylemlere itilmek mi istenmektedir? Hükümetin sıkıyönetimi böylesine yasa dışı müdahalelerde kullanma eğiliminin ardında kimler yatmaktadır?»

-kongre-

kanı Hakim Sönmez'in açış konuşması ile çalışmalarına başlayan Kongrede Divan için yapılan oylama sonunda M. Sait Zeydan Divan Başkanlığına, Sendikamız Diyarbakır Şube Başkanı Abdullah Akgül Başkan Yardımcılığına, Suphi Girengir ve Tahsin Çelebi ise katipliklere seçilmişlerdir.

Divan üyelerinin yerlerini almalarından sonra, gündem gereğince bir dakikalık saygı duruşu yapılmış ve gündemin 5. maddesi uyarınca raporların okunmasına geçilmiştir. Raporların okunmasından sonra, raporlar üzerinde eleştirilere geçilmiştir. Daha sonra gündemin diğer bir maddesi olan konukların konuşmalarına geçilmiştir. Kongreyi izleyen konukların söz alarak görüşlerini açıklamalarından sonra seçimlere geçilmiştir.

SEÇİMLER

Yapılan oylama sonunda M. Hayri Güler Şube Başkanlığına seçilmiştir. Yönetim Kuruluna Sabri Yetişkin, Tahsin Çelebi, Kazım Ersan, Reşit Haznedar, Selahattin Kızılgül, aynı kurulun yedek üyeliklerine ise, Nurettin Kanbira, Kazım Uçar, Ferhan Er, Mehmet Tıraş, Şerif Nasır ve Salih Bal'ın seçildikleri öğrenilmiştir.

Onur Kuruluna Ferhan Er Mehmet Tıraş ve Şerif Nasır getirilirken, bu kurulun yedekliklerine de Salih Bal, Kazım Uçar ve Nurettin Kanbira seçilmişlerdir.

Cafer Demirtaş, Süleyman Ersoy ve Medeni Kaynak Denetim Kuruluna, bu kurulun yedekliklerine de Cemil Güven, Abdullah Haspolat ve Şevki Taş getirilmişlerdir.

Genel-İş EMEK, Afyon ve Bitlis Şubelerimizin yeni görev alan yöneticilerini kutlar, kendilerine çalışmalarında başarılar diler.

HİKAYE

"Ölüm... Hain ölüm, beni de al götür..."

Böylesi çırpınışlarda, yanına biri sokulup onu dışarı çıkarmak istiyordu. Fakat o direniyor, oturduğu yerden kopmuyordu. Düğünü, damdan izlerken, aklından geçirdiği, kocasıyla paylaşacakları yatak yoktu şimdi. Fakat Gülsün gene de kocasının yanına girmek, bu kez de aynı yatakta ölümü paylaşmak istiyordu onunla.

Sabırsız birkaç horoz öttü dışarıda. Böylece yeni bir günün ilk müjdesi alındı. Fakat odadakiler için bu yeni günde yaşanacak güzel hiçbir şey yoktu. Sadece toprağa gömecekleri ölüm vardı.

Gülsün çevresine bakındı. Şehmuz'un anasıyla bakışları birleşti. İhtiyar kadının konuşacak dermanı yoktu. Ancak gözlerini kırpıp başını hafifçe öne eğdi. Gülsün'e kaynanasından izin çıkmıştı böylece. Şimdi kocasını seven yiğit kadınlara, kocasını has seven, ender kadınlara düşen son bir görev bekliyordu Gülsün'ü. O da bunu yapmaya hazırdı. Arzuluydu.

Önce sesini ve acısını ağlamanın en tepesine ulaştırdı. Sonra yaşmağını çözüp saçlarını yolmağa başladı. Henüz bir yıla bile erişmeyen evliliğini paylaştığı kocasının ardından saçlarını tutam tutam koparıp ölünün üzerine attı. Kınalı saçlar, beyaz çarşafın üzerine düştükçe, hemencecik yapışıp kalmıyor, henüz canlılığını yitirmemiş saçlar, kıvrılıp hareketleniyordu bir süre.

Odada bulunanlar şimdi, Şehmuz için değil, saçları yeniden yeşerip belki de, güzel omuzlarına yaslanıncaya kadar evden dışarı çıkmamaya and içen Gülsün için ağlıyordu.

CEMİLE

ORHAN KEMAL

BU ROMAN, GRAFİK STÜDYO S REKLAM AJANSINDA RESİMLENDİRİLMİŞTİR

Cemilelerin bitişiğindeki odaya doğru yürüdü.

Ocağı parlattıktan sonra Cemile tekrar içeri girdi. Babası hâlâ ustura bilemekteydi.

- Nerde kaldı bu âbim de baba?

İhtiyar Malik cevap vermedi. Gözlüğünü çıkarıp mahfazasına koydu. Usturalarını sildi, bileyi taşını kuruladı, küçük el çantasına tam yerleştirirken, Sadri dargın yüzüyle içeri girdi.

Babasına göz kırpan Cemile:

- Teh! dedi, kocaoğlan'daki çalıma bak!

Yumrukları belindeydi.

Sadri cevap vermedi, bakmadı da.. Merdivenin, aylt basamağına oturdu, kabaralı postallarının bağlarını çözmeğe başladı.

Cemile devam etti:

- ...kaşlarını çatmış, ellerini de arkasına koymuş mu? Öf.. Dünyayı fetedecek!

Babasına tekrar göz kırptı:

- ...sanki kendinden de korkan varmış. Ulan uyuz, seni piyasaya alan kim?

Bağları çözük postalları üzerinde birdenbire doğrulan Sadri:

- Nerde senin gibi namussuz bir bacı var, Allah bin türlü balâsını versin! dedi.

- Senin belânı versin.. Ne biçim lâf o?

- Alacağın olsun senin bundan sonra..

Cemile dilini çıkardı.

- ...çıkar çıkar, dilini çıkar sen.. Bundan sonra değil beklemek, görsen ki kolundan tutmuş sürüdüyorlar, yanına sokulanın Allah belâsını versin!

Cemile:

- Sen bacına acırsın, dedi, bilmem mi ben seni? Senin yüreğin yufkadır...

- Yufkadır heye, yufkaymış.. Görürsün sen bundan sonra..

Birdenbire sinirlenen Cemile:

- Amaaan.. dedi, benim hiç kimseye eyvallahım yok arkadaş! Kimmiş beni kolumdan tutup sürüdecek? Adamın alnını karışlarım! Kolumdan tutup sürdüreceklermiş.. Yağma vardı, dağ başıydı burası.. Bir insanın kendinden olmazsa hiç kimse bir şey yapamaz..

- Sen öyle bellersin.. Herkes Sadri değil..

- Sürütsünler de görelim...

- Eh, belli olmaz..

Postallarını çıkarınca odaya pis bir ayak kokusu yayıldı.

Cemile:

- Amman âbi; kurban olim.. Git yıka şu leş ayaklarını!

Sadri merdivenleri yarı çıkmıştı. Hiç itiraz etmedi. Kocaman bir çocuk uysallığıyla merdivenleri indi, ayaklarını yıkamağa gitti.

- Kocaoğlan tam kızmış ha babilo! dedi.

Babası:

- Oğlumun hatırına dokunma! diye tekrarladı, oğlumun hatırına dokunursan hakkımı helâl etmem sana!

Ayaklarını yıkayıp dönen Sadri:

- Ulan namussuz, dedi, seni bekliyorsam fenalığına mı bekliyorum? Bu dünyada benim senden, senin benden başka kimimiz var?

Ağabeysinin boynuna sarılan Cemile:

- Cannım âbicim, dedi, şekker âbicim benim!!

ŞİİR KÖŞESİ

M.Günhan YILMAZ

ELMACIK KEMİKLER

Uzamış sakallar
Çukura kaçmış gözler
Elmacık kemikler çıkık
İşte çevrem....
Kırpık kırpık deri artıkları
Pis kokusuyla havamız
Saya dikiminde melekeleşmiş eller.
Eller,
Az kazanan eller
Bu haftalıkla bakkal kasap
Yine yattı ev kirası..

MUTLULUK SİYAHTIR

Ben gökyüzü, siz ve onlar
Hepiniz ırmak ırmak
Akan sel, süren yel gibi

Bulutlar çilselerken yumuşacık
Yok olmanın sevincinde
Bir olumsuzluk çöker içimde.

Gökyüzü kararınken
Yok olmanın sevincinde
Bir hiçlik çöker içimde.

İnsanlar eskisi kadar
Hiç değil şimdi
Kaybolan sevgimde, büyüyen

Ben gökyüzü, bulutlar
Küçümencik bulutlar
Ve hepsi de unutulmuşlar

Ve onlar da benim gibi kararınken
Gerçeği, kör bakan yeryüzüne
Ağarınca tan yerinin zıpkınıyla
İnsanlar altında milyonlarca
Alı, siyahı, mutlusu, eziği
Renk renk, boy boy

Onlar ve onların hepsi,
Birbirinden güzel, Malcolm'un sesinde,
Bir ses yükselir, taa Harlem'den
Yokuş yokuş seslenir, tanrı siyahtır deyu
Ama o gökyüzü gerçekten beyaz, bembeyazdır

Mutluluk onun Tanrı eğer
Yaşamaksa gene odur.
Hele gerçek, Martin Lüter King, zenci lider
Gibi siyahtır, kararıncaya dek

Ben gökyüzü, siz ve onlar
Hepiniz ırmak ırmak,
Akan sel, süren yel gibi

SELİM SARIİBRAHİMOĞLU

BAKI

Kendi bahçesinde dal olmayan biri
Girmiş bahçeme ağaçlık taslıyor.

ASAF ÖZDEMİR